

LOVEC 1985 5

glasilo Lovske zveze Slovenije

LOVEC

glasilo

Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo
letnik LXVIII, št. 5
maj–veliki traven 1985

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik Borut Ingolič

Odgovorni urednik Boris Leskovic

Ada Bitenc, Lojze Černe, Branko Galjot,
Jelo Gašperšič, Ivan Nečemar, Mitja Rebec,
Konrad Sajdl in Bojan Vorner

Lektor in korektor Sončika Lorenci

Lovce izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku leta,
v januarju.

Ta številka je izšla v 23 000 izvodih.

Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih družin
po članu lovske družine Lovski zvezi Slove-
nije, v katerem je vračunana tudi na-
ročnina za glasilo Lovec za leto 1985, je
1242 din (od tega za glasilo Lovec 600 din).

Za druge naročnike

je letna naročnina 1000 din
za inozemstvo 2100 din
izvod revije stane 65 din

Naročnino je treba plačati vnaprej na žiro
račun Lovske zveze Slovenije

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,

Župančičeva 9 – p. p. 505,

61001 Ljubljana.

Telefon (061) 214 948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 240 din, od 15 do 25 besed
400 din, od 25 do 30 besed 600 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 20 din.

Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun

**Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.**

IZ VSEBINE

Bruno Skumavc	130	Skupščina LZJ v Skopju
Klaus Pseiner	132	Poročilo sosveta »divji petelin«
Branko Galjot	133	Možnost za gojitev divjega petelina
Veljko Varičak	136	Delo skupnosti za gojitev gamsa v Karavankah
Feri Poredoš	137	Formule za ocenjevanje lobanj lisice in jazbeca
Blaž Krže	138	O pobratenju lovskih družin
	142	Zasedanje komisije za veliko divjad
		Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev
		divjadi v Salzburgu
Franc Šetinc	144	Lovčeve skušnjave
Po lovskem svetu	147	
Lovska organizacija	148	Vzorno sodelovanje dveh LD – F. Kozelj
	148	6. po lovskih smučinah v Hotedršici
		pri Logatcu – A. Zemljič
Literatura	149	Ob izidu knjige »Gozdne kure« V. Mikuletiča
		– A. Simonič
Jubilanti	151	Niko Marn – petdesetletnik
	151	Anton Ferenc – osemdesetletnik
	151	Jože Urnkar – petdesetletnik
Lovski oprtnik	153	Neki televizijski oddaji o lovcih na rob –
		V. Dvoršek
	153	Ježevo spanje – D. Titan
V spomin	154	Franc Marič
	154	Ivan Slapnik
	154	Franc Habe
Lovska kinologija	155	Troboj med LKD Maribor, Pomurje in Ptuj
		– M. Ivezić
	155	C-tekmovanje ptičarjev za memorial
		B. Sežuna – M. Ivezić
	156	Lokalno tekmovanje psov po krvnem sledu
		– F. Stibilj
	156	Amor uspešen v Avstriji – V. Pfeifer

SLIKA NA NASLOVNICI:

Kadar se zaradi poznih, pomladanskih zim razvoj vegetacije zakasni, se srnjad prebarva (zamenja dlako) kasneje. Vendar tudi pri tem velja, da se v nižjih, toplejših legah prebarva prej kot v višjih in hladnejših. Spomladansko menjavanje dlake je časovno odvisno tudi od starosti srnjadi – mlada srnjad je prebarvana prej kot starejša. Vendar pa moramo pri tem vedeti, da je zgodnje prebarvanje v vseh starostnih razredih tudi znak dobre vitalnosti živali! Zato ni sprejemljivo načelo, da je ob začetku lova na srnjaka lovsko pravično upleniti le povsem prebarvanega srnjaka.

Najbolj zanesljiva znaka za presojanje starosti srnjakov v naravi sta rast in razvoj rogovja in zato moramo rast rogovja začeti spremljati že v zimskih mesecih. Seveda pa moramo pri tem upoštevati dejstvo, da rogovje prej doraste starejšim srnjakom (in si ga ti tudi prej očistijo), mladičem oziroma srnjakom-lanščakom pa rogovje iz prvega leta starosti (za mejo, ko mladiči vseh vrst divjadi pridejo v naslednji starostni razred, so določili 31. marec) raste še marca in aprila ter celo maja. Poleg telesne nedoraslosti in zvedavega vedenja je za enoletnika (lanščaka) pogosto značilna tudi nesomernost rogovja. To se kaže v različni dolžini šil in v njihovi neenaki »nastavitvi«; šila so lahko obrnjena navznoter, navzven, naprej ali nazaj. Lanščaki si rogovje pogosto očistijo junija. Med njimi, zlasti, če živijo v ugodnejših življenjskih razmerah, niso redki vilarji in celo šesteraki. Lanščaki pogosto in zgodaj izstopajo, zato lovcem pravilna presoja starosti in kakovosti lanščaka ne bi smela povzročati prevelikih težav. Za enoletnike pravijo, da so ogledalo kakovosti srnjadi v določenem območju!

Začetek lova na srnjaka mora veljati predvsem odstrelu podpovprečnih B enoletnikov. Ti morajo sestavljati v skupnem odstrelu srnjadi najmanj 20 %. Določitev vsakoletnih gojitvenih kriterijev za razvrščanje srnjakov pa je naloga lovskogojitvenih območij!!!

Foto Janez Papež, Diana

SLIKA NA DRUGI STRANI OVITKA:

Materinsko opravilo...

Foto A. Frković

Skupščina Lovske zveze Jugoslavije v Skopju

Skupščina LZJ je zasedala 19. 1. 1985 v Skopju. Na skupščini so tako v gradivu kot v razpravi ugotovili, da je prišlo na območju vse Jugoslavije do pomembnih rezultatov tako v strokovnem kot v organizacijskem smislu. Po vsej Jugoslaviji se je povečala skrb za divjad, njeno naravno okolje in za dviganje številčnosti upadajočih vrst divjadi. Med obema zasedanjema skupščine je lovska organizacija vložila veliko naporov v učinkovitejše varstvo in gospodarjenje z divjadjo, ustanovili so nova lovišča za veliko divjad itd. Dosegli pa smo tudi nekaj uspehov, ki sodijo v vrh svetovnih dosežkov v lovstvu. Pri tem

mislimo predvsem na pomembne rezultate pri naseljevanju gamsa in muflona. V preteklem obdobju so se naše lovske organizacije uveljavile tudi kot pomembni dejavniki SLO in DZ, obenem pa se tudi v lovskih vrstah trudimo, da bi pomagali pri naporih za gospodarsko stabilizacijo v državi. Vendar pa je skupščina poleg tega ugotovila tudi to, da v lovskih organizacijah še vedno obstajajo številni problemi, ki so od republike do republike oz. pokrajine različni. Primer za to je npr. problem neregistriranega lovskega orožja; to orožje posedujejo in uporabljajo ljudje, ki niso člani lovskih organi-

zacij. Poleg tega so ponekod še vedno precej močne skupinsko-lastninske težnje pri gospodarjenju v loviščih, kar zavira množično aktivnost v lovskih organizacijah. Nekateri pojavi, kakršni so npr. »masakri«¹ ptic selivk (primer v letošnji zimi v nekaterih loviščih v Dalmaciji) in nehumano zastrupljanje volkov (v Makedoniji in Črni gori), so postali upravičen predmet kritike v vseh sredstvih javnega obveščanja. To meče slabo luč na že doseženi ugled lovske organizacije v naši državi in izničuje napore celotne lovske organizacije pri aktivnem varstvu narave. Če izhajamo iz današnjega stanja lovstva v Jugoslaviji in iz dejstva, da je divjad dobrina splošnega družbenega pomena (družbena lastnina), ki jo je družba poverila v upravljanje lovskim organizacijam, nam zaradi teh stvari ne more in ne sme biti vseeno. Zato so na zasedanju skupščine LZJ v Skopju oblikovali naslednje sklepe, ki jih posredujemo tudi slovenski lovski javnosti.

Sklepi z zasedanja skupščine Lovske zveze Jugoslavije (Skopje, 19. 1. 1985)

1. Izhajajoč iz Titovih besed, da sta gojitev in varstvo divjadi in človekovega okolja osnovni načeli lovcev, in iz odredbe, da je divjad kot sestavni del našega narodnega bogastva družbena lastnina, se bomo tudi v prihodnje pri oblikovanju politike razvoja lovstva in lovske organizacije ravnali po teh osnovnih načelih.

2. Lovci so se na svoji skupščini LZJ v Prištini leta 1981 obvezali, da bodo pri izpolnjevanju nalog pri gojitvi in varstvu divjadi in izboljševanju človekovega okolja potrjevali to opredelitev z akcijo »88 dreves za tovariša Tita«² in v vsakem lovišču v remizah in na drugih primernih terenih za divjad zasadili po 88 sadik plodonosnih vrst drevja in po eno sadiko na leto za vsakega lovca. To akcijo je treba nadaljevati in jo spremeniti v trajno nalogo lovskih organizacij pri izboljševanju življenjskih razmer divjadi.

3. Uresničevanje celotne lovske politike je odvisno predvsem od materialne osnove lovstva, zlasti od številčnega dviga osnovnega fonda mnogih vrst

Večini mlajših srnjakov v maju rogovje še raste

Foto M. Danegger

divjadi, od spreminjanja odnosa do divjadi, od še boljšega organiziranja lovstva in od preprečevanja skupinsko-lastninskih teženj. Da bi vse to uresničili, pa je nujno potrebno razvijati sodelovanje in dogovarjanje z vsemi uporabniki istega prostora, saj bomo le tako lahko dosegli smotrno integralno načrtovanje in gospodarjenje. To je tudi osnova za učinkovito varstvo vseh vrst divjadi.

Krepitev materialne osnove lovstva je pomembna predpostavka športnega lova in rekreacije, obenem pa tudi predpogoj za prispevek naše organizacije k skupnemu načrtu stabilizacijske politike naše družbe. Pri tem se morajo lovske organizacije potruditi, da čim ugodneje plasirajo na tujem trgu kolikor je le mogoče svoje divjadi. Torej se moramo potruditi, da v okviru odstrelnih načrtov ponudimo tujim gostom čim večje število od naših odstrelnih kvot, četudi se jim moramo zato sami odrehati.

4. Eden od predpogojev za racionalno gospodarjenje v loviščih je zbiranje podatkov o številčnem stanju in o odstrelu divjadi, njihovo urejanje in analiziranje, da na njihovi podlagi sprejmemo zaščitne ukrepe, ki so potrebni za posamezne vrste divjadi, oz. sprejmemo odločitve, kako bomo s posamezno vrsto gospodarili v prihodnje. Te podatke potrebujemo tudi za učinkovito izdelavo srednjeročnih in dolgoročnih načrtov in za programe razvoja lovstva v okviru sistema celotnega družbenega načrtovanja.

5. Da bi uspešneje uresničevali sprejete cilje in naloge pri napredku in nadaljnjem razvoju lovstva, si je treba bolj intenzivno in vsestransko prizadevati za dviganje ravni zavesti, lovske etike, morale in strokovnega znanja članov lovske organizacije.

6. Prizadevati si je treba za povezovanje znanstveno-raziskovalnega dela v lovstvu in za združevanje sredstev in kadrov na tem področju – in sicer na območju vse države – glede tem, ki so v splošnem interesu, kakor tudi za povezovanje izdajateljske dejavnosti na področju lovske znanosti. Zato je treba čimprej intenzivirati delo Strokovnega sveta.

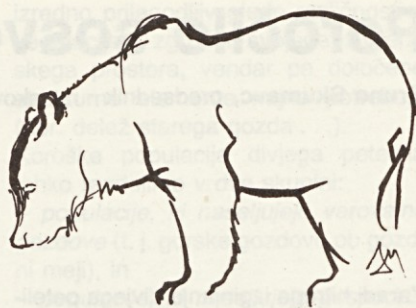
Vprašanje strokovnih in znanstvenih kadrov v lovstvu, ki so eden najpomembnejših pogojev sodobnega gospodarjenja v lovstvu, je treba temeljito proučiti na podlagi zbranih podatkov in nato predložiti rešitve.

7. Okrepiti je treba informativno dejavnost, tako prek obstoječih lovskih časopisov kot tudi lovskih rubrik dnevnih časopisov, da bi prave informacije o delu lovske organizacije Jugoslavije in njenih članov prihajale ne samo do lovcev, temveč tudi do drugih državljanov. Večjo pozornost je treba posvetiti medsebojni izmenjavi informacij med lovske zvezami republik in pokrajin.

8. Na vseh ravneh je treba okrepiti sodelovanje lovske organizacije z družbenopolitičnimi skupnostmi, družbenimi in družbenopolitičnimi organizacijami, pa s kmetijskimi, gozdarskimi in vodnogospodarskimi organizacijami, kar zadeva varstvo, proizvodnjo in ohranitev divjadi.

Posebej je treba okrepiti sodelovanje s kinološko organizacijo, da bi tako prispevali k napredku lovske kinologije kot sestavnega dela lovstva. Nadaljevati je treba sodelovanje z jugoslovanskim svetom za varstvo in izboljšanje človekovega okolja.

9. Na podlagi že doseženih rezultatov pri sodelovanju z lovske organizacije drugih držav na dvostranski osnovi in v okviru Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi je treba ohraniti in

še naprej krepiti tako sodelovanje, zlasti z lovske organizacijami sosednjih držav, pri čemer je treba poudarjati dosežke lovske organizacije Jugoslavije in naše družbe nasploh.

10. Še naprej je treba uresničevati naloge SLO in DS kot trajne naloge lovcev – oboroženih državljanov naše socialistične skupnosti.

11. Nezakoniti lov kot posebno in nevarno obliko napada na družbeno premoženje je treba odpravljati predvsem v lastnih vrstah z večjim družbenim nadzorstvom in z boljšo organizacijo ter disciplino, prav tako pa tudi s tesnejšim sodelovanjem s sodišči, organi tožilstva in upravo notranjih zadev.

12. Varstvo ptic selivk je treba opravljati dosledno v skladu z določili mednarodnih sporazumov in konvencij in našimi zakonskimi predpisi ter Kodeksom lovcev Jugoslavije. LZJ bo po svojih organih in v sodelovanju z republiške ter pokrajinske zvezami zbrala podatke o izvajanju varstva ptic selivk, to vprašanje bo posebej proučila in na podlagi tega sprejela sklepe, pri čemer bo upoštevala, da je boj za zakonitost, spoštovanje samoupravnih aktov in etičnih norm eden glavnih ciljev lovske organizacije na tem področju.

Uredništvo

V MAJU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiteno divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem prepovedala.

divji prašič

Pozor, odstrel vodeče svinje je prepovedan!

srnjak od 16. V.

divji petelin v letu 1985 zaščiteno!

ruševac

10. V. vzide ob 4.36, zaide ob 19.21
25. V. vzide ob 4.20, zaide ob 19.38

= 4. V.,
vzide ob 20.39
zaide ob 5.42

= 11. V.,
vzide ob 3.15
zaide ob 11.34

= 19. V.,

= 27. V.
vzide ob 12.22
zaide ob 2.34

Poročilo sosveta »divji petelin«

Bruno Skumavc, predsednik raziskovalnega sosveta

Zaradi hitrega izginjanja divjega petelina v Sloveniji je LZS leta 1979 naročila pri Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo izdelavo raziskave z naslovom »Ekologija divjega petelina«. V okviru te naloge naj bi raziskali stanje na živih in oglušelih rastiščih, ocenili vpliv razmer na gibanje številčnosti in dali gozdarjem in lovcem priporočilo za prihodnje gospodarjenje z divjim petelinom in okoljem, v katerem prebiva. Naloga naj bi bila končana do konca leta 1985, v naslednjih letih pa bi na vzorčnih rastiščih spremljali razmere in ocenjevali učinke ukrepov.

Delne rezultate te raziskave in izkušnje poznanih in priznanih slovenskih petelinarjev smo poslušali v Kranju na posvetih o divjem petelinu aprila 1982 in decembra 1983 in priporočili skupščini LZS naloge in aktivnosti za učinkovitejšo zaščito divjega petelina. Ukrepi se izvajajo, nekateri pa so v pripravi.

Na pobudo predsedstva skupščine LZS je 10. februarja 1984 imenoval raziskovalni sosvet »Divji petelin«, ki naj spremlja in usmerja raziskovalni program, uveljavlja neposredno uporabnost raziskav in skrbi za publikacijo izsledkov. Na 1. seji junija 1984 smo obravnavali dopolnjeni osnutek predloga nalog gozdarstva pri gospodarjenju z gozdovi, v katerih so stanišča divjega petelina. Predlog so pripravili: Miha Adamič, Milan Cajner in Vitomir Mikuš. Poslali smo ga Republiškem komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano s priporočilom, da ga je treba upoštevati in vključiti v navodila o sestavi gozdno-gospodarskih načrtov.

Raziskovalna naloga »Divji petelin« bo končana do konca letošnjega leta, poročilo pa bo obdelano do junija 1986. V celotnem obsegu bo elaborat izdelan v treh izvodih; vsaka ZLD, na območju katere živi divji petelin, pa bo dobila celotno besedilo in pripadajoče karte, zbrane v posebnem delu. V prilagojenem elaboratu jih bomo za njihova območja poslali tudi vsem gozdnim upravam. V drugi polovici letošnjega leta bodo LD dobile za svoja lovišča, v katerih živi divji petelin, izvlečke iz delovnega gradiva naloge. To gradivo naj bo osnova za dogovor med lovci in

gozdarji na območju lovišča, saj vemo, da je ohranitev oziroma ponovna vzpostavitev ustreznih bivalnih razmer eden od osnovnih pogojev za ohranitev te lepe divjadi.

Na 2. seji, januarja 1985, smo poslušali poročilo o poteku raziskovalne naloge v letu 1984. Miha Adamič je poročal, da:

– je bilo lani organizirano ponovno štetje petelinov na vseh aktivnih rastiščih, ki so bila doslej inventarizirana,

– se kaže rahlo naraščanje številčnosti petelinov, podobno kot je bilo to opaziti že leta 1983. Pri tem ugotavlja, da se je število rastišč z dvema ali več petelini povečalo, torej se je število ogroženih rastišč z enim samim petelinom zmanjšalo,

– so terensko kartiranje opravili na območju Zgornje Savinjske doline (GG Nazarje), na Koroškem (GG Slovenj Gradec) in v Karavankah (ZGD Kozorog),

PREDLOG NALOG GOZDARSTVA PRI GOSPODARJENJU Z GOZDOVI, V KATERIH SO STANIŠČA DIVJEGA PETELINA

I. MINIMALNI POGOJI – obveznost za vse GGO

A. Gospodarjenje na rastiščih

1. Vsa gozdarska dela je treba opravljati zunaj dobe rastištev, gnezdenja in vodenja kebkov (od 1. 3. do 31. 7.).
2. Omejiti je treba obseg graditve gozdnih prometnic na rastiščih in v neposredni okolici rastišč; če je le mogoče, opustiti graditev cest, na obstoječih cestah pa vzpostaviti sistem zapor (predvsem od 1. 3. do 31. 7.).
3. Sečnja na rastiščih in v neposredni okolici rastišč mora biti zmerna, gospodarjenje pa skupinsko–postopno, skupinsko prebiralno ali zastorno (enodobno na manjših površinah, pomlajevanje na majhnih površinah in v daljših pomladitvenih obdobjih). Desetletni etat (sečnja v eni ureditveni dobi) naj se realizira po možnosti z enkratnim posekom.
4. Ohraniti je treba skupine in posamezna značilna stara drevesa, na katerih običajno pojejo petelini.
5. Ohraniti je treba plodonosna drevesa in grmičje.

B. Gospodarjenje v širšem območju izločenih rastišč

1. Gospodariti je treba skupinsko–postopno, skupinsko prebiralno ali zastorno (enodobno).
2. Načrtno je treba ohranjati sestavo gozdov, ki bo zagotavljala trajnost rastišč (v okolici evidentiranih rastišč je treba trajno zagotavljati minimalni delež gozdov, starih nad 100 let). Na primernih grebenih z V ali JV lego puščati najmanj 1–2 ha velike skupine sestoja, stare 100 in več let (nova potencialna rastišča).
3. Pospeševati je treba pestrost – mešanost drevesnih vrst – ohraniti in pospeševati plodonosne drevesne in grmovne vrste ter jagodičje.

II. OPTIMALNI (MAKSIMALNI) POGOJI – po dogovoru ali sporazumu z GGO

A. Gospodarjenje na rastiščih

1. Evidentirana in vidno označena območja rastišč je treba izločiti iz kategorije gospodarskih gozdov vsaj za dobo 10 let in jih razglasiti za gozдове s posebnim namenom.
2. Na rastiščih je treba popolnoma opustiti graditev gozdnih prometnic in poti.
3. Na rastiščih je treba izvajati le nujna gozdarsko-varstvena dela (posek slučajnih pripadkov), in to zunaj kritičnega obdobja (1. 3. do 31. 7.).

B. Gospodarjenje v območju okrog izločenih rastišč

1. V bližnji okolici rastišč je treba opravljati vsa gozdarska dela zunaj kritičnega obdobja (1. 3. do 31. 7.).
2. Gospodarjenje je treba izvajati po enakih načelih, kot veljajo za minimalne pogoje.

– bo v letu 1985 dopolnil terensko kartiranje rastišč v širši okolici Ljubljane, na Tolminskem in Koroškem. Pri tem napornem delu zelo uspešno sodeluje z gozdarji in lovci iz LD in gojitvenih lovišč.

V prihodnjem letu, ko bo prvi del raziskovalne naloge končan, bo sosvet organiziral širši posvet, ki bo iz ugotovitev in priporočil raziskave izoblikoval dolgoročno politiko za gospodarjenje s petelinom. Skupščini LZS bomo zato predlagali, da se popolna zaščita divjega petelina podaljša še na leto 1986. V zadnjem času smo dobili dve zelo zanimivi raziskavi; dr. Klaus Pseiner je

v svoji doktorski disertaciji proučeval na Avstrijskem Koroškem vpliv bivalnih razmer na velikega petelina, ing. Anton Kladnik pa v svoji diplomski nalogi na Biotehnični fakulteti v Ljubljani velikega petelina kot prebivalca gospodarskih gozdov. Obe deli bosta v skrajšani obliki predstavljeni v Lovcu.

Celovit pregled dosedanjih spoznanj o gozdnih kurah pa je v svoji odlični knjigi podal ing. Vitomir Mikuletič. V razmeroma kratkem času bodo imeli pravo in popolno sliko stanja in upam, da bodo naše odločitve pomagale tej lepi ptici preživeti nori čas človekovega samoljubja.

izredno prilagodljiv glede različnosti v vegetacijski zgradbi svojega življenjskega prostora, vendar pa določene strukturne elemente nujno potrebuje (npr. delež starega gozda . . .).

Koroške populacije divjega petelina lahko razdelimo v dve skupini:

– *populacije, ki naseljujejo varovalne gozdove* (t. j. gorske gozdove ob gozdni meji), in

– *populacije, ki naseljujejo gospodarske gozdove.*

Varovalne gozdove človek zaradi njihove varovalne funkcije in odmaknjenosti zelo malo (ali sploh nič) izkorišča in dajejo divjemu petelinu primerne bivalne pogoje na velikih površinah. To so svetli gozdovi z večjim deležem macesna. Tako zmes drevesnih vrst kot zgradba teh gozdov sta za petelina primernejši kot v niže ležečih gospodarskih gozdovih. V varovalnih gozdovih pogosto naletimo na posamično razporeditev petelinov na obsežnih območjih, pri katerih pojejo petelini daleč narazen, pogosto brez medsebojnega vizualnega in akustičnega stika.

V niže ležečih gospodarskih gozdovih pa je razširjenost divjega petelina v precejšnji meri odvisna od oblike gozda in načina ter intenzivnosti izkoriščanja. Kaže, da ima pri tem odločilni pomen delež starega drevja z razrahljanim sklepom; kritična spodnja meja le-tega je nekako pri 20% površinskem deležu. Razporeditev petelinov v prostoru pogojujeta velikost in lega takega gozda; razporeditev petelinov se med drugim odraža tudi v grupiranju petelinov v obdobju spomladanskega petja, oziroma v številčni zastopanosti petelinov na posameznih rastiščih (rastišča z enim samim petelinom, večja rastišča z večjim številom petelinov). Tudi območje za gnezditve, zrejo mladičev, golitev, jesenska in zimska bivališča so v gospodarskem gozdu razporejena v odvisnosti od načina izvajanja sečenja, oziroma od razporeditve razvojnih faz gozda.

V »pradomovini« oziroma v osrednjem območju naravne razširjenosti divjega petelina – to je v evropskem pasu borealnih gozdov do celinskih macesnovih gozdov vzhodne Sibirije – pogojujeta podnebje in sestava tal že po naravi svetel, nestrnjen, stopničast gozd z bogatim zeliščnim slojem, ki ga ta divjad naseljuje po vsej primerni površini. Koroški gozdovi pa so zaradi boljših podnebnih in talnih razmer, ki delujejo na boljšo rastnost sestojev, večinoma pregosti. Izjema so le gorski varovalni gozdovi. Zato so ustrezne razmere za divjega petelina samo v

Možnost za gojitev divjega petelina

Klaus Pseiner

Dr. Klaus Pseiner, dipl. biolog, je leta 1983 na Naravoslovni fakulteti dunajske Univerze zagovarjal doktorsko disertacijo *Zur Ökologie des Auerwildes (Tetrao urogallus)* in Kärnten (Ekologija divjega petelina na Koroškem). Delo je zasnoval na podlagi raziskave ekologije te živalske vrste na sosednjem Koroškem. Del raziskav je potekal tudi na avstrijski strani Karavank. Ker sta obe strani Karavank bivalno območje istih (iste?) populacij divjega petelina in ker podobne raziskave od leta 1978 potekajo tudi v Sloveniji, sva se z dr. Pseinerjem večkrat srečala in izmenjevala informacije o poteku dela in nekaterih ugotovitvah.

V lanski aprilski številki glasila Koroške lovske organizacije Kärntner Jäger (K. J. 13 (1984)/46:3–6) je dr. Pseiner objavil članek o možnostih gojitve divjega petelina (*Möglichkeiten der Auerwildhege*), ki je dejansko povzetek opravljenih raziskav. Številne navedbe in ugotovitve iz tega članka so pomembne tudi za naše razmere in veljajo tudi zanje, zato sem ga na priporočilo članov raziskovalnega sosveta Divji petelin nekoliko skrajšal in priredil za glasilo Lovec. Članek je prevedla Polona Trčelj.

Miha Adamič

Leta 1983 smo končali raziskovalno nalogo Divji petelin, pri kateri je sodelovala tudi Koroška lovska zveza. V okviru tega projekta smo analizirali tri območja: Golico (Koralpe), Karavanke in Nockberge. V sklopu te naloge smo s pomočjo lovcev leta 1982 opravili (in ovrednotili) štetje divjih petelinov na rastiščih.

Osrednje vprašanje, ki smo si ga postavili na začetku naših raziskav, je bilo iskanje vzrokov, ki vplivajo na različno gostoto divjih petelinov na Koroškem.

Ko smo analizirali možne vzroke, smo dobili obsežen vplivni model. Ob tako velikem številu možnih dejavnikov ni mogoče sestaviti praktično izvedljivega modela gojitve, saj tako široke palete gojitvenih ukrepov ni mogoče načrtovati, ne sočasno izvajati. Zato smo

morali vplive najprej razvrstiti po pomembnosti.

Vplivne dejavnike lahko v grobem združimo v dve skupini:

– *v take, na katere lahko z načrtovanimi ukrepi učinkujemo (jih usmerjamo)*, in

– *v dejavnike, na katere človek ne more vplivati.*

V drugo skupino sodijo podnebni dejavniki in specifične ekološke zahteve, oziroma značilnosti populacij, v prvo skupino pa spadajo predvsem človekovi posegi v življenjski prostor (gozdi) te divjadi in sam lov.

Divjega petelina imamo načeloma lahko za vrsto, ki je dosegla vrhunec svojega razvoja. Optimalen življenjski prostor zanjo so svetli, stari, zreli gozdovi v fazi razpadanja (terminalna razvojna faza). Divji petelin je kot vrsta

postopno in zadržano redčenih starih gozdovih in v od snegolomov in vetrolomov presvetljenih gozdovih. Zaradi gospodarskih razlogov (cena lesa, stroški redčenja) je po podatkih gozdarske inventure za obdobje 1961 do 1970 okoli 50 000 ha koroških gozdov, zlasti srednjedobnih (40- do 80-letnih) sestojev, treba razredčiti. Na splošno lahko rečemo, da bi z močnejšimi redčenji pregostih sestojev povečali površinski delež potencialnih bivalnih območij za divjega petelina pa tudi za druge vrste divjadi.

Poleg samega rahljanja sklepa krošnji je za divjega petelina odločilnega pomena tudi izbor vrste oziroma načina obnavljanja sestojev. Nekdaj splošno razširjeni način obnavljanja gozdov v strmih pobočjih z velikimi goloseki je prinesel s seboj vrsto neželenih posledic, na primer izgubo varovalnih funkcij, povečane škode zaradi plazov in polomljenega drevja zaradi vetra, onemogočeno naravno pomlajevanje v smislu snovanja bodočega mešanega gozda (npr. izpad jelke) itd. Sama po-

seka pomeni za divjega petelina nenadno spremembo (destrukcijo) bivalnih sprememb. Zato je treba v gozdovih, ki jih naseljuje divji petelin, izbirati take oblike gospodarjenja, ki nujnih življenjskih kvalitet bistveno in na veliki površini ne spreminjajo. Takšni pa so malopovršinski načini gospodarjenja – skupinsko postopno in skupinsko prebiralno gospodarjenje v kombinaciji s postopnim presvetljevanjem in širjenjem robov. Na tak način ustvarjamo mešane, skupinsko raznodobne gozdove, izognemo se slabim stranem sečnje na golo in izkoristimo individualni pomladitveni potencial sestojev. »Stranski proizvod« takih oblik gospodarjenja z gozdovi pa je zagotovljena trajnost ohranjanja nujnih življenjskih razmer za divjega petelina.

Poleg samega prostorskega obnavljanja sestojev pa sta pomembna tudi časovni razpored in zaporedje sečnje. Zelo priporočljivo je, da se načrtovani ukrepi opravljajo v daljših časovnih razmikih. Posegi v gozd, oziroma v petelinov življenjski prostor, ki se ponavljajo v kratkih časovnih zaporedjih, so za

divjega petelina prehuda obremenitev, ki se ji ne zmore prilagajati. Zlasti je to pomembno tam, kjer je površina s primernimi življenjskimi razmerami zanj že dosegla spodnjo kritično mejo. V sredogorju oziroma na spodnji meji njene vertikalne razširjenosti je prav to eden izmed zelo pomembnih razlogov za hitro izginjanje te vrste. Pomembno vlogo v življenjskem prostoru divjega petelina pa imata tudi zmes in oblika drevesnih vrst. V drevesnih krošnjah divji petelin prenočuje in počiva, v njih si poišče zavetje pred sovražniki in neugodnim vremenom, v njih poje in si najde tudi pomemben delež hrane (poganjki, iglice, popki itd.). Zato so za divjega petelina enako pomembni oblika krošnje in razvejanost ter energijska vrednost rastlinskih delov, ki jih divji petelin lahko izkoristi. Številni raziskovalci poudarjajo zlasti pomen rdečega bora (*Pinus sylvestris*). Ta drevesna vrsta ima že v mladosti primerno oblikovano in razvejano krošnjo, iglice in poganjki pa so petelinova izredno priljubljena hrana.

Seveda pa moramo spregovoriti tudi o vplivih podnebnih dejavnikov na dinamiko populacij divjega petelina. Vsekakor obstaja zveza med dinamiko populacij divjega petelina in podnebnimi vplivi. Neugodno vreme lahko vpliva na divjega petelina neposredno – zaradi nizkih junijskih temperatur in obilnejših padavin se lahko poveča smrtnost kebkov – lahko pa deluje tudi posredno – npr.: zaradi poznih pozeb borovnice in drugo jagodičje, ki so pomembna poletna hrana za mladiče (in za odrasle živali), sploh ne obrodijo. Vendar kaže, da so vremenske razmere na Koroškem »krive« le za kratkotrajna nihanja. Hudega nazadovanja številčnosti divjega petelina ni mogoče pojasniti zgolj s podnebnimi spremembami.

V novejšem času se vse bolj postavlja vprašanje, kako deluje na dinamiko populacij divjega petelina lov oziroma odstrel. Kdaj loviti, kje in koliko in seveda, ali je pri tako redkih populacijah, kot so srednjeevropske, sploh še opravičljivo razmišljati o lovu? Pri določanju dopustne intenzivnosti lova na določeno vrsto divjadi se najprej pojavi vprašanje, kolikšen del naravne smrtnosti je mogoče kompenzirati z lovom in kolikšnega ne. Odstrel navadno načrtujemo na domnevi, da je določen del naravne smrtnosti tudi posledica »prevelike gostote«, ki jo lahko z ustreznim odstrelom zmanjšamo brez škode za gostoto populacije, saj z njim obenem nadomestimo tudi del naravne smrtno-

sti. Ta predpostavka pa zlasti pri redkih živalskih vrstah, torej pri vrstah z majhno gostoto, ni pravilna. Raziskave na Škotskem so sicer pokazale, da lahko jesenski odstrel brez škode znaša do 16 % jesenske številčnosti in da tak odstrel ne vpliva na dolgoročno zmanjševanje gostote populacij, vendar pa je treba upoštevati, da gre za lov jeseni, ko je delež mladih, istoletnih ptičev v populaciji približno 50 %. Veliko mladih, nedoraslih osebkov pa v resnici pobere zima... Mnogo težje in bolj problematično pa je ocenjevanje vpliva spomladanskega lova. Spomladanski lov reducira nosilce populacije, saj zato, ker lovci ne poznajo socialne hierarhije samcev divjih petelinov na rastiščih, običajno odstreljujejo najmočnejše, dominantne osebe, ki »najglasneje« pojejo in se tudi najbolj razkazujejo, in jih je torej tudi najlažje odstreliti. S takim nepravilnim odstrelom pa lahko občutno vplivamo na nadaljnji potek rastišve ali pa jo celo povsem zavremo.

Ker za alpski prostor ni na voljo znansvenih izsledkov o vplivih lova med rastišvijo, lahko njegov učinek samo ocenjujemo. Ker je ta živalska vrsta ogrožena in ker ne poznamo vplivov lova nanjo, jo moramo loviti zmerno in zadržano, seveda, če se za lov sploh odločimo. Dovoljeni odstrel približno 10 % pojočih petelinov, kakršnega izvajajo sedaj na Koroškem, je verjetno še v dopustnih mejah. Problem pa je v tem, da odstrel divjega petelina ne moremo in ne smemo načrtovati preveč dolgoročno in mehanično. Ogrožene živalske vrste ne moremo vključevati v dolgoročne (srednjeročne?) načrte, marveč se mora odstrel ravnati po dejanskem, trenutnem stanju populacij. Obenem pa moramo vsekakor razmišljati tudi o nekajletnih časovnih intervalih s popolno prekinitvijo lova. Seveda je treba nadaljevati tudi s štetjem petelinov na rastiščih pred začetkom lova in odstrel načrtovati na podlagi teh ugotovitev. Da so koroški lovci zaskrbljeni za prihodnost te divjadi, se kaže tudi v pozitivnem odnosu precejšnjega dela lovcev, ki se vsako leto prostovoljno odpovejo dovoljenemu odstrelu divjih petelinov v svojih loviščih.

V pričujočem prispevku so nanizani problemi, s kakršnimi se danes srečujejo divji petelini na Koroškem (in v večini evropskih dežel). Če bo teh nekaj napotkov našlo svoje mesto tudi med našimi gozdarji in lovci, bo namen dosežen. Morda bo tudi to majhen prispevek k ohranitvi divjega petelina v prihodnje.

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo
Ljubljana, Večna pot 2

Ekologija divjega petelina v Sloveniji

V letu 1985 bomo ponovili štetje divjih petelinov na vseh do sedaj evidentiranih rastiščih. Seveda te naloge ne bomo mogli uspešno opraviti brez dosedanjih (in morebitnih novih) terenskih sodelavcev. Raziskovalna naloga **Ekologija divjega petelina v Sloveniji** se letos izteče, zato bodo podatki letošnjega štetja pomemben kazalec za izbor vzorčnih rastišč za občasna preštevanja v dogovorjenih časovnih razdobjih. Prosimo Vas za kar najboljše sodelovanje. Obrazce za štetje smo razposlali lovskim družinam in gojitvenim loviščem že na začetku aprila, skupaj z obrazci za evidentiranje navzočnosti divjih petelinov zunaj obdobja rastišve. Ti drugi obrazci so namenjeni za letoletna opazovanja. Njihov glavni namen je ocenjevanje uspešnih gnezditve v posameznih območjih. Prosimo Vas, da liste za štetje na rastiščih vrnete po možnosti do začetka julija, obrazce za opazovanja zunaj obdobja rastišve pa konec leta. Za dosedanje sodelovanje se Vam zahvaljujemo!

STEKLINA NA OBMOČJU SR SLOVENIJE

Od 1. do 31. marca 1985 so z območja 36 občin v naši republiki laboratorijsko preiskali na steklino 138 živali, in sicer: 83 lisic, 10 psov, 19 mačk, 16 srn, 6 kun, 1 ovco, 1 zajca, 1 pižmovko in 1 divjega prašiča.

Odsek za virologijo Veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 27 živalih z območja 14 občin:

Celje (1 lisica), Črnomelj (1 lisica), Krško (1 lisica), Metlika (2 lisici), Mozirje (3 lisice), Murska Sobota (1 lisica), Novo mesto (5 lisic), Sevnica (1 lisica), Slovenske Konjice (1 lisica), Slovenj Gradec (2 lisici in 1 pes), Titovo Velenje (1 lisica), Trbovlje (4 lisice), Zagorje ob Savi (1 lisica) in Žalec (2 lisici).

Ljubljana, 4. 4. 1985

Republiška veterinarska uprava

Delo skupnosti za gojitev gamsa v Karavankah

Branko Galjot

Odlične izkušnje in učinkovito gospodarjenje z jelenjadjo v interesni skupnosti za gojitev jelenjadi v Karavankah, ki deluje tostran državne meje in onstran nje, ter zlasti potrebe po enotnem, skupnem gospodarjenju z gamsi v mejnem območju Karavank, kjer se gamsi v poletnem času zadržujejo v glavnem na senčnih pobočjih avstrijskega dela Karavank, pozimi pa na južnih pobočjih pri nas, so bili odločilni dejavniki pri ustanovitvi skupnosti za gojitev gamsa v Karavankah. Tako je bil leta 1980 v lovskem dvorcu Mage-regg pri Celovcu podpisan sporazum o skupni gojitvi gamsa v Karavankah med LZ Slovenije in Koroškim lovstvom (Kärntner Jägerschaft) za dobo petih let, o čemer je v »Lovcu« št. 4/80, str. 98, obširno poročal V. Varičak.

Dogovorno območje obsega praktično vsa mejna gamsja lovišča od jugoslovansko-avstrijsko-italijanske tromeje pri Ratečah, vzdolž Karavank in Savinjskih Alp vse do Pece in Olševe oziroma do Dravograda na Koroškem. S temi lovišči gospodarja na jugoslovanski strani 16 lovskih družin, ki so združene v ZLD Gorenjske (9 LD), Savinjsko-kozjanski ZLD Celje (2 LD) in ZLD Maribor (5 LD) ter Zavod za gojitev divjadi »Kozorog«-Kamnik (14 revirjev), na avstrijski strani pa so v dogovorno območje uvrščena lovišča lovskih okrožij Beljaka, Celovca in Velikovca. Skupna površina lovišč znaša na naši strani 96 738 ha (od tega je za gojitev gamsa bonitiranih 48 500 ha), na avstrijski strani pa približno 58 000 ha (od tega 36 000 ha bonitiranih površin za gamsa).

Prva tri leta je bilo delovanje te interesne skupnosti usmerjeno zgolj v izmenjavo podatkov o gospodarjenju z gamsom v teh loviščih (številčnost gamsov, odstrelni načrti), pogostejša pa so bila občasna srečanja lovcev z obeh strani Karavank na zborih lovskih organizacij, ob ocenjevanju trofej in na drugih lovskih srečanjih. Temeljitejše in solidnejše delo te skupnosti pa se je začelo leta 1984. Na skupnem sestanku, 28. marca v Kranjski gori, so izdelali prve prave osnove enotnega go-

spodarjenja: ugotovili so realno številčnost gamsov v dogovornih loviščih, sporazumno izdelali načrt odstrela po loviščih in se dogovorili za režim lova. Sodelovanje in skupno delo pri gospodarjenju z gamsi v Karavankah se je nadaljevalo v letošnjem letu, ko je bil v Mage-reggu pri Celovcu 27. februarja spet redni letni sestanek udeležencev dogovora o skupni gojitvi gamsa. Poleg gorenjskih lovcev so letos s slovenske strani prvič sodelovali tudi predstavniki ZLD Celje in Maribor. Na tem sestanku so analizirali dosedanje gospodarjenje z gamsi v preteklem letu, pri čemer so izredno ugodno ocenili napore slovenskih lovskih organizacij pri ohranjanju gamsa in obnovi njegove številčnosti.

Cilj gospodarjenja z gamsi v Karavankah naj bi bil v letošnjem in nekaj naslednjih letih predvsem nadaljnja obnova zaradi gamsje garjavosti razredčenih in osiromašenih tropov. Temu cilju je podrejeno gospodarjenje z gamsom za letošnje leto, ki je na kratko naslednje:

– v loviščih, v katerih gamsje garjavosti ni več – mednje so uvrščena vsa gamsja lovišča na obeh straneh meje od tromeje do Stola – je že dovoljen minimalni odstrel v višini do 8 % spomladanske številčnosti, ki se na naši strani v loviščih Lovskih družin Kranjska gora, Dovje in Jesenice že ocenjuje na 180 živali;

– v loviščih, v katerih je še gamsja garjavost in v žariščih bolezni, se dovoljuje samo odstrel garjavih in na garje sumljivih gamsov, odstrel zdravih (negarjavih) gamsov pa ni dovoljen. Ta lovišča zajemajo še vedno največji in za gojitev gamsa zanimiv del Karavank od Stola do Košute na obeh straneh državne meje. Prav v tem delu Karavank je na avstrijski strani gamsja garjavost še v velikem razmahu, saj so lani v lovskem okrožju Celovec našli 67 in uplenili 22 garjavih gamsov, medtem ko so na slovenski strani Karavank v tem območju našli in uplenili le 16 garjavih gamsov. Bolezen v tem območju kosi na pobočjih Košute že četrto leto in se širi z zmerno hitrostjo le po predgorjih Karavank, tako na naši

(Križka gora) kot na avstrijski strani (Setiše);

– v loviščih, ki jih gamsja garjavost neposredno ogroža, in v drugih gamsjih loviščih, med katera so všteta vsa lovišča vzhodnejše od Košute in Storžiča, pa je odstrel gamsov dovoljen, in sicer se sme odstreliti 15–17 % spomladanske številčnosti.

Izdelana je bila tudi spolna in starostna sestava odstrela, ki dokaj sovпада z modelom bodoče gojitve gamsa v Sloveniji. Letošnje leto mineva peto leto delovanja te interesne skupnosti, zato so se v Mage-reggu tudi dogovorili, da še v letošnjem letu podaljšajo ustrezen sporazum za naslednjih pet let. Izredno plodovito in prijateljsko sodelovanje slovenskih lovskih organizacij, ki delujejo v tej interesni skupnosti, z lovskimi organizacijami dežele Koroške je lahko vzor številnim slovenskim lovskim organizacijam, ki se pogosto zaradi kratkovidne politike gospodarjenja z divjadjo zapirajo v svoje ozke družinske, lokalne ali regijske meje. Divjad pač ne pozna meja, ki smo jih ljudje »umetno« zarisali na zemljevide, še najmanj pa gams, katerega domovanje sega visoko med skalne vršace in grebene, ki so pogosto ločnica in meja narodov, dežel in držav. Prav zato gospodarjenje z gamsom zahteva toliko odprtosti in sodelovanja vseh lovskih organizacij in lovcev, ki gospodarijo s to prelepo divjadjo.

Formule za ocenjevanje lobanj lisice in jazbeca

Veljko Varičak

Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi CIC je na generalni skupščini maja 1981 v Münchnu sprejel sklep, da se bo za ocenjevanje lobanj lisice in jazbeca uporabljala ista formula kakor za ocenjevanje lobanj volka, medveda, risa in divje mačke.

Ker pa takrat podatki še niso bili zbrani in ker še ni bilo ocenjeno dovolj veliko število lobanj lisic in jazbecev, še niso mogli določiti meril za podeljevanje medalj. Zato so zadolžili posebno delovno skupino, da zbere podatke in oceni dovolj veliko število lobanj ter na osnovi teh pokazateljev pripravi merila. Posebna delovna skupina strokovnjakov Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi je marca 1985 v Brnu, ko so ocenjevali trofeje za veliko mednarodno lovsko razstavo, ki bo v Brnu julija letos, pripravila merila za podeljevanje medalj na osnovi ocenjenih 450 lobanj lisic in 150 lobanj jazbecev. Po teh merilih bodo podelili medalje ocenjenim lisičjim in jazbečjim lobanjam na razstavi v Brnu. Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi pa bo ta merila verificiral na naslednji generalni skupščini.

MERILA ZA PODELJEVANJE MEDALJ

lisica – lobanja

25,00 ali več točk **zlata**
od 24,50 do 24,99 točk **srebrna**
od 24,00 do 24,49 točk **bronasta**

jazbec – lobanja

23,00 ali več točk **zlata**
od 22,50 do 22,99 točk **srebrna**
od 22,00 do 22,49 točk **bronasta**

Ocenjevanje lobanj lisice in jazbeca

Meri se zgolj lobanja brez spodnje čeljusti, morebitni nenaravni izrastki pa se ne upoštevajo.

1. Meritve
- 1.1. dolžina lobanje v cm $\times$ 1
- 1.2. širina lobanje v cm $\times$ 1
- Ocena lobanje – skupaj

Točke

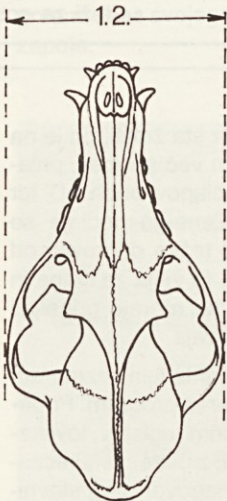
Navodila za merjenje

Merimo v cm na mm natančno. Meritve najlaže opravimo s kleščnim merilom.

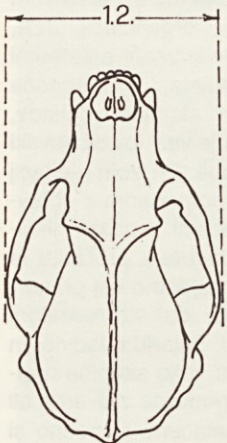
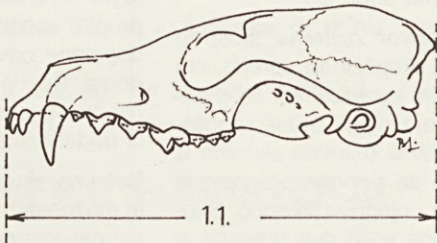
K 1.1. Dolžino lobanje merimo med dvema navpičnicama, od konice zgornje čeljusti oz. sekalcev do konca lobanje. Dolžina lobanje v cm je hkrati število točk.

K 1.2. Širino lobanje merimo med dvema vzporednicama z glavno osjo lobanje na njenem najširšem mestu. Širina lobanje v cm je hkrati število točk.

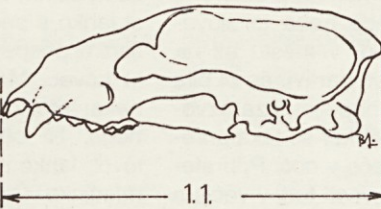
Število točk pod 1.1. in 1.2. seštejemo, kar da končno oceno lobanje.

LOBANJA LISICE					
Zap. št.	Elementi merjenja	Merska enota	Mera	Konstanta	Ugotovljeno število točk
1.	Dolžina lobanje	cm	15,9	1	15,9
2.	Širina lobanje	cm	8,2	1	8,2
Ocena lobanje – skupaj:					24,1

LOBANJA JAZBECA					
Zap. št.	Elementi merjenja	Merska enota	Mera	Konstanta	Ugotovljeno število točk
1.	Dolžina lobanje	cm	14,5	1	14,5
2.	Širina lobanje	cm	7,8	1	7,8
Ocena lobanje – skupaj:					22,3

O pobratenju lovskih družin

Feri Poredoš, ZLD Prekmurje.

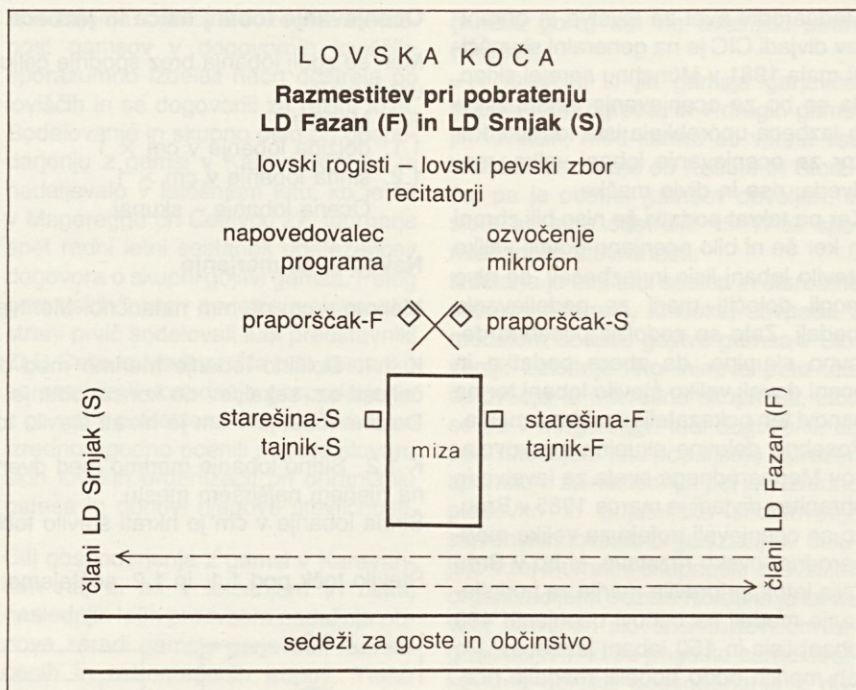
V našem glasilu je bilo v zadnjem desetletju več poročil o pobratenju lovskih družin, nihče pa doslej še ni podrobneje opisal, kako pobratenje izvesti. Sklenil sem, da to opravi jaz, predvsem z namenom, da bi zainteresirane lovske družine imele pripomoček, kako pripraviti in izvesti pobratenje, če se odločijo zanj. Razmere širom po Sloveniji pa so dokaj različne, zato so navedbe v pričujočem članku le okvirno, temeljno navodilo.

Na sejah Lovske družine Fazan (LD Fazan) je bil med letom nekajkrat izražen predlog, naj bi se pobratili z Lovsko družino Srnjak (LD Srnjak), s katero ima domača LD že dolgo dobre zveze in odnose. Starešina LD Fazan je torej stopil v stik s starešino LD Srnjak. Domenila sta se, da v LD Fazan pripravijo osnutek »Dogovora o medsebojnih odnosih in sodelovanju pobratanih LD«, nato pa naj izvršna odbora obeh LD o dogovoru razpravljata in ga popravita oziroma dopolnita.

Na sejah obeh izvršnih odborov je bil osnutek Dogovora usklajen in kot predlog predložen še v razpravo in sklepanje skupščinama obeh LD.

Ko je bil dogovor oziroma sklep o pobratenju na skupščinah sprejet, sta se lovski družini sporazumeli še o datumu, času, kraju in pokrovitelju pobratjenja ter imenovali delovno skupino iz vrst obeh LD, da pripravi program in vse potrebno za njegovo izvedbo. Skupina je imela na voljo dva meseca in tudi sodelavce-člane, da so bile vse naloge pravočasno in v redu opravljene.

Glede kraja in časa sta se LD odločili za poletno nedeljsko popoldne pred lovsko kočjo LD Fazan, kjer je primeren prostor in tudi dostop ni odročen. Če nobena lovska družina ne bi imela kočje ali doma s primernim prostorom, potem bi bilo seveda treba to slovesnost izvesti drugod, v mestu ali na vasi oziroma v prosti naravi, če bi bila na voljo električna napeljava za ozvočenje in razsvetljavo, ker se taka prireditve navadno zavleče v noč. Pobratenje pa je mogoče izvesti tudi v večjem zaprtem prostoru, npr. v dvorani kulturnega doma. Za popoldanski čas sta se

LD odločili zato, ker sta želeli, da je na slovesnosti tudi čim več svojcev, prijateljev in znancev članov obeh LD ter drugih občanov. Žene-gospodinje se dopoldne navadno težko odpravijo od doma. Še zlasti pa to velja za člane in njihove svojce, ki se morajo pripeljati iz oddaljenejšega kraja.

Delovna skupina naj izdela razmeram in možnostim primeren program. Popestri naj ga z nastopom rogistov, lovskega pevskega zbora, z ustreznimi recitacijami, s kratkimi nagovori predstavnika pokrovitelja prireditve, krajevnih skupnosti, društev, organizacij, JLA, skratka s predstavniki vseh, s katerimi lovski družini sodelujeta. Če ni mogoče zagotoviti nastopa skupine rogistov, naj obvezno sodeluje vsaj lovski pevski zbor, oziroma narobe. Pri izbiri recitacij si lahko s pridom pomagamo z objavljenimi prispevki (pesmi, proza) v glasilu Lovec. Morda je treba prelistati le nekaj letnikov, da najdemo kaj primerne. Ni obvezno, da so recitatorji lovci, lahko so tudi šolarji, mladinci in mladinke. Če ni na voljo skupine rogistov, si pomagamo morda z dvema ali vsaj z enim trobentačem. Uspešno si

lahko pomagamo tudi s kaseto Lovskega pevskega zbora Medvode – »Slovenske lovske pesmi«. Izbrati je treba tudi pravejšega napovedovalca oziroma povezovalca sporeda, saj je od njega v veliki meri odvisen potek prireditve. Prav tako je treba poskrbeti za vsebinsko jasno, jezikovno pravilno in lično izdelano listino o pobratenju, in sicer v dvojniki. Format listine je poljubben. Listina naj bi bila tudi okrašena s primerno vinjeto, saj bo gotovo uokvirjena in izobešena v lovski koči ali domu.

Na prizorišču, ki naj bo v ozadju po možnosti nekoliko dvignjeno, je v ospredju potrebna tudi manjša ozka miza. Okrašena naj bo z zelenjem, tudi noge naj ne ostanejo gole. Sicer je pa najprimernejša miza s stolom iz neobdelanega drevesnega debela. Isto velja za stola, ki naj bi bila po možnosti lična štora.

Med pesmimi, ki naj bi jih zapel pevski zbor, ne bi smela manjkati Venturinijeva »Lovska«, ki so jo lovski pevski zbori na svojem prvem srečanju v Globokem, 20. 4. 1974, razglasili za lovsko himno. Z namenom, da bi se ta pesem

čim bolj razširila, je v Lovcu, št. 3 – junij 1974, objavljeno njeno celotno besedilo z notami (štiriglasno).

Pokroviteljstvo nad pobratenjem LD Fazan in LD Srnjak je prevzela zveza lovskih družin (ZLD), v katero sta včlanjeni obe lovski družini. Ni pa obvezno, da je pokroviteljica lovska zveza. Lahko bi bila tudi delovna organizacija, še zlasti, če sta pobrateni LD vsaka iz območja druge ZLD.

1. Sprejem častnih članov je bil določen za čas od 14.30 do 15. ure pred lovsko kočjo LD Fazan. Sprejemata jih starešini obeh LD, določeni član domače LD pa jih vodi na sedeže v prvi vrsti. Častne goste povabimo na prireditev pismeno, seveda pa ni treba, da si lovski družini delata stroške z vabili, natisnjenimi v tiskarni. Ustrezno vabilo je mogoče lepo napisati s pisalnim strojem, ali še bolje z roko. Tudi lepake z objavo prireditve lahko napišemo z roko in jih morda še popestrimo s primerno risbo.

2. Ob 15. uri se člani LD Fazan in LD Srnjak postavijo v vrste, vsaka LD na svoji strani prizorišča (glej skico). Vsi so v lovskih krojih, z zeleno vejico na levi strani klobuka. Sicer pa jo ima na klobuku obvezno vsak lovec – udeleženec. Ker je poletno sonce primerno zastrto z oblaki, lovцем v suknjičih lovskega kroja ni prevroče. V nasprotnem bi se lahko odločili, da bi bili vsi enotno brez suknjičev, vendar v zelenih lovskih srajcah (z znakom SLD na levi strani prsi), toda vsi s klobukom in zeleno vejico na njem. Čeprav je lahko vejica – lovski stanovski znak – od različnih dreves, od smreke, jelke ali bora, je vendarle najlepše, da imajo lovci iste LD vejico od drevesa iste vrste.

Hkrati stopijo na svoja mesta tudi rogisti, pevski zbor, recitatorji, starešini in tajnika obeh LD, praporščaka s praporoma in napovedovalec oziroma povezovalac sporeda. (Glej skico!) Praporščaka postavi prapora navpično ob sebi in ju drži z levico, drogovja sta uprta na tla.

3. Ko so vsi na svojih mestih, skupina registov zatrobi signale (kakor fanfara) oziroma zaigra kratko melodijo, naznajući začetek slovesnosti.

4. Nato napovedovalec pri mikrofону pozdravi v imenu obeh LD vse udeležence, še posebno častne goste, ki jih navede imenoma. Potem povabi k mikrofону starešino LD Fazan in mu prepuusti besedo.

5. Starešina v svojem govoru na kratko (kakih 10 minut) predstavi LD Fazan in njeno lovišče ter pove, zakaj in kdaj

Pobratenje LD Cankova in LD Križevci v Prekmurju (27. junij 1976 v Križevcih)

Foto Z. Gerenčer

se je odločila pobratiti se z LD Srnjak. Udeležence seznanjajo tudi z vsebino sklenjenega dogovora o bodočih medsebojnih odnosih, če ta naloga ni poverjena starešini LD Srnjak.

6. Napovedovalec predstavi lovski pevski zbor in njegovega vodjo ter pove, kateri dve pesmi bo zapel v prvem delu svojega nastopa. Zbor jih zapoje.

7. Napovedovalec sporoči, da je predstavnik pokroviteljice zveze lovskih družin že pred tem izrazil željo, da bi spregovoril nekaj besed (imel kratek nagovor). Povabi ga k mikrofону.

8. Napovedovalec napove recitacijo dveh lovskih pesmi in kdo ju bo povedal. Nastopita recitatorja.

9. Napovedovalec objavi, katere DPO, krajevne skupnosti, društva, delovne

LISTINA O POBRATENJU

Lovske družine Fazan in Lovske družine Srnjak

LD Fazan in LD Srnjak sta na zborih svojih skupščin, prve LD dne . . . , druge LD dne . . . , sprejeli

SKLEP O POBRATENJU

z namenom, da bi se kar najbolj krepilo medsebojno sodelovanje pri gojitvi divjadi in varstvu narave, pri izvajanju in razvijanju lovske etike in lovske kulture ter pri negovanju lovske tradicije.

Podrobnejše obveznosti so zajete v Dogovoru o medsebojnih odnosih in sodelovanju pobratenih LD.

Listina, podpisana na slovesnosti pobratenja pred lovsko kočjo LD Fazan, dne . . .

Starešina LD Fazan:

.....

Starešina LD Srnjak:

.....

Žiga,
prvi ob drugem

DOGOVOR

o medsebojnih odnosih in sodelovanju pobratenih
LD Fazan in LD Srnjak

1.

LD Fazan in LD Srnjak sta pobrateni društvi, kar pomeni, da sta odslej v tesnejših tovariških oziroma bratskih medsebojnih odnosih.

2.

Ti odnosi slonijo na temeljni nalogi lovstva, ki je varstvo in gojitev divjadi, nadalje na izvajanju in razvijanju lovske etike, lovske kulture in negovanju lovske tradicije.

3.

Vodstvi pobratenih LD sta dolžni seznanjati članstvo z uspehi in problematiko pobratene LD.

4.

Pobrateni LD sodelujeta na lovskogospodarskem, lovskoorganizacijskem in lovsko-kulturnem področju.

5.

Vsakemu zboru skupščine LD prisostvuje delegat oziroma delegacija pobratene LD.

6.

Ob naravnih nezgodah, ko so močno prizadeti stalež divjadi in lovske naprave v lovišču (poplava, neurje s točo), sta si pobrateni LD dolžni pomagati (vlaganje divjadi, popravilo oziroma gradnja lovskih objektov, biotehnična dela, finančno).

7.

Pobrateni LD izvedeta vsako leto v zimskem času strokovno srečanje članov, na katerem razpravljata o lovski problematiki, npr. o upadanju številčnosti male divjadi, preveliki številčnosti velike divjadi, lovskih škodah, melioracijah in komasacijah zemljišč. Organom lovskih družin predlagata ukrepe v dobro lovstva.

8.

Pobrateni LD izvedeta enkrat na leto, v poletnem času, tovariško srečanje članov in njihovih svojcev. Srečanje je izmenoma vsako leto pri lovski koči LD Fazan oziroma pri lovski koči LD Srnjak.

Člani pobratenih LD se takega srečanja udeleže v lovskih krojih in z lovskima praporoma.

9.

Tovariško srečanje obvezno vsebuje krajši nagovor starešine LD-gostiteljice, nastop lovskih rogistov ali lovskega pevskega zbora, tekmovanje v streljanju na umetne golobe, neobvezno pa streljanje z risanico v stoječo oziroma premikajočo se tarčo, streljanje z MK puško in streljanje z zračno puško.

Najboljši strellec vsake discipline dobi simbolično nagrado.

Na sporedu je tudi skromna pogostitev.

Stroške vsakoletnega tovariškega srečanja nosijo člani pobratenih LD.

10.

Pobrateni LD medsebojno sodelujeta tudi na drugih prireditvah, ki jih priložnostno organizirata (strelska tekmovanja, lovske veselice ipd.).

11.

Predstavniki obeh pobratenih LD obiščejo in skromno obdarijo jubilate 70-, 80- in 90-letnike, ki so člani pobratene LD.

Vsaj enkrat na leto obiščejo in skromno obdarijo tudi težje bolnike in težje invalide, člane pobratene LD.

12.

Pogrebu umrlega člana pobratene LD obvezno prisostvujejo tudi zastopniki pobratene LD, v lovskem kroju in z lovskim praporom.

13.

Vsaka LD priredi vsako leto skupni lov za člane pobratenih LD, po možnosti take vrste, ki v lovišču druge pobratene LD ni možen.

14.

Morebitna nesoglasja med posameznimi člani obeh LD sporazumno rešujeta izvršna odbora oziroma skupščini pobratenih LD.

Dogovor sprejet na zbore skupščin LD Fazan, dne . . . , in LD Srnjak, dne . . .

Starešina LD Fazan:

Žiga

Starešina LD Srnjak:

organizacije, enote JLA in TO, s katerimi lovski družini sodelujeta, so poslane svoje predstavnike na slovesnost in jih imenoma navede, če tega ni storil že pri točki 4. Nato pove, da so ti in ti ob svojem prihodu na to prireditev izrazili željo, da bi v kratkem nagovoru čestitali obema LD k prazniku. Imenoma povabi drugega za drugim k mikrofonu.

10. Na vrsti sta naslednji recitaciji. Napovedovalec ju najavi, prav tako recitatorja.

11. Sledi napoved govora starešine LD Srnjak in napovedovalec govornika povabi k mikrofonu. Starešina po svoje predstavi svojo LD in njeno lovišče. Če starešina, ki je nastopil prvi, udeleženec ni seznanil z »Dogovorom o medsebojnih odnosih in sodelovanju pobratenih LD«, to stori drugi nastopajoči starešina. Starešini pa se lahko domeni, da opravita vsak polovico te naloge.

12. Obred pobratenja lovskih družin. (Napovedovalec: »V tem trenutku smo prišli do vrhunca današnje slovesnosti, do izvedbe pobratenja LD Fazan in LD Srnjak.«)

– Zadonijo lovski rogovi (kakor fanfara).

– Starešini obeh LD, ki sta doslej stala nekoliko proč od mize, ob zvokih rogov sedeta vsak s svoje strani k mizi in podpišeta oba izvoda listine o pobratenju. Potem dvigneta, vsak z obema rokama, en izvod, ga pokažeta udeležencem in ga položita nazaj na mizo. Nato si pred mizo (bliže občinstvu) sežeta v roke in se objameta.

– Ko starešini dvigneta podpisani listini, je to hkrati znak strelcem, ki v primerni oddaljenosti od prizorišča izstrele sedem zaporednih častnih strellov.

– Starešini sežeta vsak po (enem) spominskem traku na mizi in ga pripneta na prapor bratske lovske družine (zato na skici prapor F na isti strani kakor starešina S in prapor S na isti strani kakor starešina F). Na obeh trakovih je uvezen enak napis: Pobratenje LD Fazan in LD Srnjak, dne . . .

– Ko sta trakova pripeta, praporščaka pravokotno prekrizata prapora (ponazoritev bratskega objema) in ju tako držita do konca 12. točke.

– Tajnika obeh LD stopita drug proti drugemu, dvigneta na ali pri mizi za vsako LD pripravljeno spominsko darilo in si ju izmenjata. Nato vsak svoje darilo dvigneta in ju pokažeta udeležencem slovesnosti.

Spominsko darilo je navadno večja uokvirjena slika, npr. prvega lovca Ju-

goslavije – maršala Tita, povečan posnetek z lova obeh pobratenih LD itd. V levem kotu slike spredaj je napis: Spominsko darilo Lovski družini Fazan ob pobratenju, datum . . . Lovska družina Srnjak. In na drugi sliki – obratno. Tajnika odloži darila na mizo, si sežeta v roke in se objameta, nato stopita nekaj korakov nazaj na svoje prvotno mesto.

– Vse dogajanje 12. točke napovedovalec sproti komentira, pove npr. tudi, kaj je napisano na listini o pobratenju. – Ko tajnika stopita nazaj na svoje mesto, začne skupina rogistov igrati primerno melodijo. Če na slovesnosti rogiisti ne sodelujejo, naj oseba, zadolžena za ozvočenje, vključi kaseto »Slovenske lovske pesmi«.

– Takoj ob prvih zvokih se premaknejo člani lovskih družin, ki so stali v vrstah ob straneh (glej skico). Razvrstijo se drug za drugim v nasprotnih si smereh, v prostoru med mizo in sedečim občinstvom oziroma gosti, si v mimohodu podajajo roke in se pozdravljajo. Člani LD Srnjak, ki so se usmerili v desno, se razvrste na prejšnjem prostoru LD Fazan; člani LD Fazan, ki so se usme-

rili v levo, pa obstanejo na prejšnjem prostoru LD Srnjak.

– Ko je pozdravljanje oziroma mimohod članov obeh LD pri kraju, utihne melodija rogov, praporščaka prekrižana (»objeta«) prapora postavita spet navpično ob sebi, z drogom na tla, držeč za drog z levico.

– Oglasi se napovedovalec: »Razglasjam, da sta LD Fazan in LD Srnjak pobrateni, da bosta v bratski slogi še tesneje sodelovali pri gojitvi divjadi, varstvu narave, razvijanju lovske etike in lovske kulture ter negovali lovsko tradicijo.«

13. Ponovno nastopi lovski pevski zbor z dvema pesmima, ki ju najprej objavi napovedovalec. Druga je Venturinijeva »Lovska«.

14. Lovski rogovi s tremi signali označijo konec slovesnosti, napovedovalec pa razglasi, da se začenja veseli del slavlja z nagradnim streljanjem na umetne golobe in lovska veselica (piknik) s plesom. V imenu vodstev pobratenih LD zaželi vsem prijetno počutje in da bi ta dan vsem ostal v najlepšem spominu.

Glede sporeda je treba nameniti posebno pozornost 12. točki. Izvesti jo je treba brez najmanjšega zapleta. Vsa zadeva namreč ne sme izpasti smešno. Udeleženci na slovesnosti, zlasti nelovci, morajo videti, da je »zelena bratovščina« disciplinirana organizacija. Zato priporočam, da to točko lovski družini izvedeta že v dopoldanskih urah slavnostnega dne na prireditvenem prostoru – kot generalko. Nikakor pa tega ne delajte uro pred »uradnim« začetkom slovesnosti, da se prihajajoče občinstvo ne bi smejalo morebitnim nerodnostim!

Ob sklepu tega scenarija oziroma navodil se čutim dolžnega, da se iskreno zahvalim **Francetu Cvenklu**, bivšemu dolgoletnemu uredniku Lovca in priznanemu strokovnjaku za lovsko kulturo, za vse njegove dragocene nasvete.

Najlepše se tudi zahvaljujem lovskemu veteranu **Jožetu Obalu**, članu LD Cankova, za sodelovanje pri sestavi Dogovora o medsebojnih odnosih in sodelovanju pobratenih LD (LD Cankova in LD Križevci v Prekmurju, leta 1976).

Zasedanje komisije za veliko divjad Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi v Salzburgu

Blaž Krže

Na seji, ki je bila 22. februarja 1985, so sodelovali predstavniki Avstrije, Italije, Švice, Belgije, Francije, ZR Nemčije, Škotske in Jugoslavije (Slovenije). Najštevilnejša je bila udeležba iz Avstrije in ZR Nemčije.

Sejo sta vodila predsednik komisije dr. H. princ Reuss in predsednik lovske zveze dežele Salzburg F. M. Melnhof. Ta oblika delovnih srečanj obstaja že od leta 1978, vendar je v zadnjem obdobju seja vsaki dve leti.

Na seji so sodelovali tudi nekateri vodilni evropski raziskovalci jelenjadi, in sicer dr. Kurt Onderscheka, dr. E. Donabauer (Avstrija), dr. H. Gossow (ZR Nemčija), medtem ko je bil najavljeni dr. A. Herzog, eden vodilnih nemških genetikov divjadi, zadržan.

Razpravljali smo o naslednjih vprašanjih:

1. *Kakšne so posledice »umiranja gozdov« na gojitev jelenjadi.*
2. *Ali se sorazmerno z ukrepi za zniževanje številčnosti jelenjadi znižuje tudi obseg gozdnih škod?*
3. *Soodvisnost med znižanjem številčnosti in kakovostjo jelenjadi.*
4. *So ukrepi prostorskega načrtovanja eksistenčno vprašanje jelenjadi?*
5. *Osnovanje »mirnih con«; praktični primer švicarske rešitve.*
6. *Ali krmljenje jelenjadi preprečuje ali pospešuje gozdne škode (izboljšanje prehranskih razmer)?*
7. *Nove raziskovalne in znanstvene ugotovitve v evropskem prostoru.*

Pri ocenjevanju namena in vsebine tega srečanja, ki je bilo izrazito delovno, je treba izhajati iz nekaterih dejstev, ki neposredno ogrožajo življenjske možnosti in prihodnost jelenjadi v posameznih evropskih območjih. V večini srednjeevropskih držav, kjer živi jelenjad, je bila njena številčnost najvišja v obdobju 1975/80, ko so se začeli soočati z vprašanji večjih gozdnih škod, še posebej z lupljenjem. To problematiko so dokaj uspešno reševali z zniževanjem številčnosti jelenjadi pa tudi z drugimi ukrepi v okolju in z ustreznim dopolnilnim krmljenjem.

V zadnjih letih pa se večina teh držav sooča z velikimi posledicami onesnaženosti okolja, zlasti s kislim dežjem,

katerega posledica je umiranje gozdov na večjih površinah. To dejstvo povsod narekuje maksimalno spodbujanje naravnega pomlajevanja gozdov, na katerega pa jelenjad vpliva zaviralno.

V zvezi s tem je bavarska deželna vlada pripravila ukrep, ki naj bi številčnost jelenjadi, srnjadi in gamsov v območjih, v katerih so znamenja umiranja gozdov najočitnejša, znižala na vsega 10 % sedanje številčnosti. Pri tem so predlagali, da bi jelenjad reducirali tudi v zimovališčih oz. prezimitvenih oborah, čemur se je lovstvo odločno uprlo. Sprejeti pa bo moralo tolikšno znižanje števila rastlinojede divjadi, da bo zagotovljeno naravno pomlajevanje gozdov, tudi z »deficitarnimi listavci«. V Avstriji je zaradi kislega dežja različno hudo poškodovanih povprečno 7 % gozdov. Podatki o tem so znani tudi za ZR Nemčijo, čeprav nekateri menijo, da kislemu dežju pripisujemo prevelik pomen. Leta 1983 je večini listavcev zaradi izjemne suše jeseni zgodaj odpadlo listje, lani pa tega pojava ni bilo. Posledice kislega dežja so največje v ČSSR, ugotovljene pa so tudi v Franciji, Belgiji, Švici, Italiji in – po avstrijskih podatkih – tudi v Sloveniji!

Življenjske razmere za jelenjad je treba nenehno primerjati tudi z vidika številnih sprememb v okolju v zadnjih dvajsetih letih. Škodo od jelenjadi v gozdovih danes ocenjujemo kot pojav, ki še ni povsem pojasnjen. Tako npr. v delu avstrijskih državnih gozdov opažajo šestletno ciklično ponavljanje lupljenja v večjem obsegu.

Predstavniki iz Italije so poročali o uspeli naselitvi jelenjadi v Piemontu, ki je sledila po izmenjavi kozorogov in jelenjadi s Slovenijo. Vendar pa so se začele tudi pri njih pojavljati škode, nezakoniti lov in protestne akcije naravovarstvenikov, ki skupaj s togimi, birokratskimi državnimi predpisi ovirajo začetek normalnega gospodarjenja z jelenjadjo.

Avstrijsko poročilo o saniranju posledic škod od jelenjadi je bilo zelo spodbudno. Številčnost jelenjadi so znižali. Indeks odstrela v letu 1978/79 znaša v primerjavi z letom 1950 kar 350, na

splošno pa so številčnost jelenjadi znižali za približno 1/4. Lupljenje, kot glavni vzrok gozdnih škod, se je močno zmanjšalo. Poleg tega so opazili, da škode niso bile največje takrat, ko je bila jelenjad najštevilnejša, pač pa v času zniževanja številčnosti, kar je ponoven dokaz fenomena »pritiska na živali zaradi lova«, ki poruši bioritem jelenjadi; to pomeni pri porušeni starostni sestavi tudi večje škode.

Na nekaterih avstrijskih območjih potekajo trajne primerjalne akcije, ki spremljajo:

- a) *vrednotenje oz. štetje poškodb na drevju, ki jih povzroči jelenjad;*
- b) *poškodbe drevja zaradi miniranja, graditve cest, mehanizacije in drugih človekovih vplivov (ta del namreč prevladuje).*

Simptomi »umiranja gozdov« so se kazali že pred II. svetovno vojno, vendar v manjšem obsegu. Umiranje gozdov ni neposredno v območjih z največjo onesnaženostjo zraka, čeprav vzroka za to ne poznamo. V izdelavi je celotna karta »škodnega posnetka Avstrije«. Glavni povzročitelj onesnaževanja je žveplo. Na posledice kislega dežja najprej reagirajo nižje razvite živali (deževniki, polži, žuželke). Vse to pa je sestavni del ekosistema, ki tako prizadet ne more več delovati. Gozd kot celota je občutljiv bioindikator.

Znižanje številčnosti jelenjadi je lahko le eden izmed ukrepov za večji delež naravnega pomlajevanja gozda. V Avstriji lovci ta del obveznosti odgovorno opravljajo, zato usklajenost med gozdarstvom in lovstvom ocenjujejo pozitivno tako gozdarji kot lovci.

Zanimive so tudi avstrijske ugotovitve, da so posledice umiranja gozdov pospešile tudi škode zaradi zmrzali. Stoji, ki so jih zato, da bi dosegli večji prirastek, gnojili z umetnimi gnojili, so bili kasneje zelo neoporni za nizke temperature (pokanje lubja, debel itd.). Zato je s tega vidika gnojenje v gozdu lahko izredno škodljivo.

Pri ocenjevanju stanja *jelenjad – gozd* je treba upoštevati, da je v Avstriji 40 % vseh površin pokritih z gozdom. Danes je usmeritev v naravno pomlajevanje vse popularnejša. Naravno po-

mlajevanje dosega tudi tako, da število sadik iglavcev pri pogozdovanju znižajo od povprečno 4800 na 3000 na ha, pri tem pa vnesejo tudi najmanj 500 sadik listavcev. Gostota gozdnih cest se je od 21 tekočih metrov/ha v letu 1966 povečala na 31 t. m/ha v letu 1982. Močno so se povečale tudi turistične zmogljivosti, kar je prav tako pomembna oblika pritiska na gozd. Precej pozornosti je veljalo tudi vprašanju odprtosti gozdov. V Avstriji je dostop v gozdove odprt, z zakonom pa je prepovedano vstopati v manj kot 3 m visoke kulture. Poleg tega velja v gozdovih prepoved kurjenja, taborjenja in jezdenja. Gozdovi so dostopni vsem, razen seveda tisti gozdovi, ki so v zasebni posesti; enako je tudi v ZR Nemčiji. V Franciji in Italiji pa je motorni promet po gozdnih cestah prepovedan z zakonom.

Proučili so tudi nekatere vidike smotrnosti gojitve jelenjadi v okrnjenih življenjskih razmerah. Dejstvo je, da se življenjski prostor jelenjadi nenehno slabša, oži in krči, s tem pa jelenjad izgublja populacijsko samostojnost. Zato prihaja do genetskih sprememb in mogoče je celo, da bo začela izumirati. Drugi menijo, da to nevarnost pravzaprav precenjujemo zaradi velike prilagodljivosti jelenjadi.

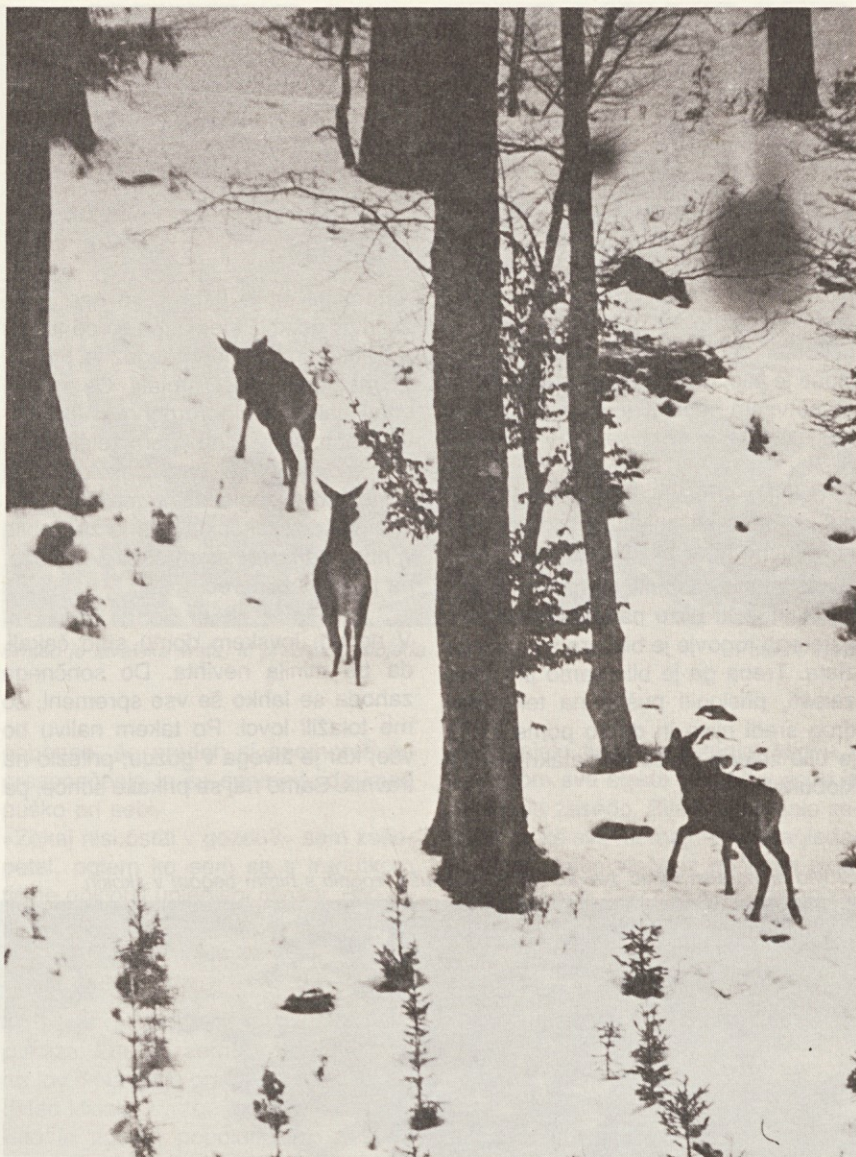
Kakšen pa je lahko danes sploh še »ustrezen biotop«?

Deloma odgovorijo na to vprašanje izkušnje, pridobljene s t. i. prostorskimi rešitvami, v katerih so se uveljavile »mirne cone« za jelenjad, v katerih pa se ne sme niti loviti!

Raziskave o odnosih »jelenjad – gozd« potekajo v več smereh. Pri tem so ugotovili, da se v notranjih organih jelenjadi naglo stopnjuje vsebnost težkih kovin. Ni pa potrjena vzročna povezanost med jelenjadjo in onesnaženostjo okolja.

Jelenjad lupi drevje iz več vzrokov. To je naraven pojav, ki so ga ugotovili npr. tudi v Čilu, kjer je številčnost jelenjadi v izjemno ohranjenih naravnih razmerah izredno skromna. Lupljenje pa je mogoče preprečevati tudi z ustreznim dopolnilnim krmljenjem in s spoštovanjem nekaterih osnovnih pogojev:

1. Jelenjad mora hrano dobro prežvečiti (presliniti).
2. Krma mora biti na voljo jelenjadi neomejeno (samopostrežno). Sočna krmila moramo pokladati dnevno. Količine krmil morajo biti določene tako, da je vsaki živali v tropu zagotovljen potreben obrok.
3. Zagotovljeno mora biti vsebinsko,

Življenjski prostor jelenjadi se nenehno slabša, oži in krči. Poznavalci jelenjadi pravijo, da ob tem jelenjad izgublja tudi svojo populacijsko samostojnost

Foto J. Papež, Diana

časovno in količinsko enakomerno krmljenje.

4. Zagotoviti moramo mir v območjih zimskih koncentracij jelenjadi oz. najmanjše možno vznemirjanje.

5. Dopolnilno krmljenje naj se opravi že dopoldne, saj je tako jelenjadi zagotovljen normalen prehranski bioritem.

6. Krmljenje mora nadomeščati izgubljene naravne prehranske vire in mora biti torej v tej funkciji in ne v funkciji pospeševanja moči rogovja (trofej).

7. Naravnih prehranskih virov ne moremo nadomestiti z umetnim krmljenjem, zato mora velika pozornost veljati vsem oblikam ukrepov za izboljšanje poletnih in zimskih prehranskih virov.

Na seji so našli tudi nekatere oblike t. i. sodobnega dopolnilnega krmljenja jelenjadi.

Z vidika ukrepov za omejevanje vpliva jelenjadi na naravno pomlajevanje in življenje gozda je treba upoštevati naslednje kvalitativne dejavnike:

1. Morebitno znižanje številčnosti jelenjadi (10 do 50 %).
 2. Kakovostno prestrukturiranje odstrela (izrazito varovanje srednjega starostnega razreda jelenjadi obeh spolov).
 3. Gojitev jelenjadi na vsem območju njenega življenjskega prostora.
- Razprava se je dotaknila tudi odnosov jelenjadi do drugih oblik divjadi, tudi do prehransko konkurenčnih, čeprav o tem ni zanesljivih primerjav. Na podlagi referatov in razprave je komisija sprejela predlog resolucije, ki ga bodo predložili skupščini Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi.

Lovčeve skušnjave

Franc Šetinc

Ko smo se peljali proti Prosenjakovcem, se je pripravljalo k nevihti. Bal sem se, da ne bo nič z lovom, kajti videti je bilo, da se hočejo oblaki razlesti po vsem nebu. Temno je postalo in kdaj pa kdaj je čez vse nebo zavijugal blisk.

»Poglejte, srnjak!« sem veselo zaklical, ko smo se peljali mimo travnikov in koruzne njive blizu gozda.

Lovci so me spomnili na generala Višnjica, ki je tu blizu naletel na srnjaka, katerega rogovje je bilo vredno čistega zlata. Treba ga je bilo samo previdno zalesti, prisloniti puško na telefonski drog sredi njive in dobro pomeriti, pa je bila zelena vejica že zataknjena za klobukom.

Avtomobil se je ustavil, ko nas je že zakrival gozd. Potem smo se po mačje previdno vračali do roba gozda, kjer se je maloprej pasel srnjak. Če mi bo veter naklonjen, bom ponovil Višnjičovo srečo, sem si na tihem želel. Pa ni bilo nič, kajti ko smo pokukali izza grma, smo zagledali samo še srno, vso plašno, kakor da nas je že dobila v nos. Samo še uren skok v koruzo, pa je že ni bilo več.

V novem lovskem domu smo čakali, da bo minila nevihta. Do sončnega zahoda se lahko še vse spremeni, so me tolažili lovci. Po takem nalivu bo vse, kar je živega v gozdu, prilezlo na travnik. Samo naj se prikaže sonce, pa

se bo srnjak, tisti »privezan«, kar sam od sebe prismejal pod prežo!

Ko smo se približali cilju, smo najprej pregledali, če se na travniku med cesto in gozdom kaj pase. Potem sva z lovцем tiho prečkala travnik in se tik ob gozdu povzpela na prežo. Grmelo je nekje daleč; nič ni kazalo, da bi se nevihta vrnila. »S te strani ne bo prišlo,« je tiho rekel lovec, ko je videl, da ves v skrbeh pogledujem proti od sonca ožarjenim oblakom, ki so sumljivo rasli proti nam.

Potem sem pozabil na bliske in grome ter vneto čakal, kdaj bo iz gozda skočil srnjak. Lovec je rekel, da ga je že večkrat videl in da skoraj redno izstopa malo više proti vasi. Prisluhnil sem v

Srnjad ni vztrajen tekač. Nevarnosti se poskuša izogniti s hitrim begom v skokih.

Foto J. Papež

gozd, da bi slišal, ali se bo kaj premaknilo. V goščavi je bilo neprijazno, krošnje dreves so bile še polne dežja. Težke kaplje so se zbirale na listih in se potem v curkih zlivale na tla. Črnosivkasti oblak se je kot jezik razpotegnil daleč čez nebo, dokler ga nisva v obliki bliskov in grmenja začutila nad glavo. Hitro sva zlezla s preže in stekla čez travnik proti avtomobilu, skritem za grmovjem. V nasprotni smeri je v velikih lokih dirjal srnjak, ki je poležaval nekje v koruzi, zdaj pa ga je nevihta pregnala v gozd.

»Do sončnega zahoda se lahko še razvedri,« me je tolažil lovec in me vabil v bližnjo vas, kjer ima prašičjo farmo. Čudil sem se njegovemu optimizmu, ki ga je imel dovolj na zalogi, pa tudi dolgemu popoldnevu, ki se je obnašal, kakor da ga je mogoče poljubno podaljševati v skladu z lovčevimi željami in potrebami.

»Sonce kuka izza oblaka,« sem zaslišal lovca, ki je šel ven, da bi videl, ali je še kaj upanja za lov. Čez deset minut sva že bila na preži in tiho čakala. V goščavi se je kdaj pa kdaj neznana reč zganila, premaknila, malo tudi potekla, potem pa spet obmirovala. Tudi deževne kaplje so se še vedno pretakale z lista na list, toda bile so lažje in jih je rahel veter vrtinčil, da so pršele na vse strani.

Tedaj se je pojavil srnjak.

»Tiho!« je šepnil lovec in držal prst na ustih, kakor bi se bal, da se bom tisti hip nerodno premaknil in splašil srnjaka.

Gozd je nenadoma utihnil, tako da nisva slišala nobenih šumov več.

Srnjak se mi je zdel kot čudežna prikazen. Nisem mogel razumeti, kako je naredil tistih nekaj skokov na travnik, ne da bi ga bil slišal in videl, čeprav sem ves čas gledal tja.

Ždel sem v kotu preže in čakal na lovčev ukaz. Potem sem prislonil glavo k puški. Skozi daljnogled sem videl srnjaka, kako je stegoval glavo proti meni in najbrž vohal samega sebe, kajti rahel veter, ki je pihal proti meni, je bil moj zaveznik.

»Ta pravi je,« je šepnil lovec. »Streljajte!«

Tisti trenutek je počilo. V vidnem polju daljnogleda sem videl žival, kako se je dvakrat, trikrat sunkovito vrgla po travniku, kakor bi hotela prevračati kozolce. Potem je negibno obležala.

»Dobro je bilo,« je rekel lovec in še malo počakal, da ne bi bilo kakega presenečenja. Včasih se zgodi, da se srnjak, ko ga hočeš prijeti za rogovje, nenadoma dvigne na noge in urno

Srnjak je živalska vrsta, ki predvsem objeda

Foto H. Robl

pobegne, še preden si opomoreš od presenečenja in se spomniš, da imaš puško pri sebi.

»Zakaj nisi ostal v gozdu?« sem zasepetal, potem ko sem se s trenutkom tišine poklonil uplenjeni divjadi. Bilo mi je kar žal, da je že vsega konec; bile so namreč počitnice in imel sem še dovolj časa za lov.

Ko se je naslednjega dne v Moravcich pokazal Ludvik, sem vedel, da greva na lov. »Na divje prašiče!« mi je že od daleč klical.

Bilo je zgodaj popoldne, ko sva se pripeljala v vas, zadnjo pred mejo. Lovec je bil še na njivi. Gospodinja naju je povabila v kuhinjo na kozarček žganja. Že po njenih prvih besedah sem uganil, da sva prišla v madžarsko hišo.

»Prezgodaj,« je rekel lovec, ko se je pojavil na vratih. Hotel sem mu seči v roko, pa mi je ponudil le zapestje roke, ker je imel prste umazane od zemlje. »Na mejo gremo,« je dodal.

S fičkom smo se peljali proti madžarski meji. Preden smo dosegli gozd, smo izstopili. Nismo še naredili deset korakov, ko se je v gozdu nekaj premaknilo. V središču goščave je močno šuštel, najprej v neredu, kakor da se prašiči urejajo v vrsto, nato pa je bilo slišati, kakor da se je cel trop zagnal proti nam. Vrgli smo se na tla in zaman čakali, kdaj se bo prašičji trop pokazal iz gozda.

»Vidva pojdiva po poti naprej, jaz jih bom zalezal,« je tiho rekel lovec in se odpravil čez njivo proti gozdu, od koder

je prihajalo tisto lomastenje. Midva z Ludvikom sva stekla po poti v gozd in pripravila zasedo. Bila sva nemalo začudena, ko sva na majhni jasi zagledala moža, kako vleče iz goščave okleščeno vejevje. Čez čas se mu je prikrdel za hrbet tudi lovec, ki je še vedno mislil, da gre naravnost na prašiče.

Sonce je bilo še visoko, ko smo prišli na cilj. Lovec je predlagal, da gre vsak na svojo prežo. »Do enajstih,« je rekel, kar je pomenilo, da bomo prebili ob meji dobre štiri ure. Po napotkih, da moram dobro pomeriti, ker bo sicer ranjeni prašič zbežal na Madžarsko, sem se po visoki lestvi povzpел na prežo, ki je vsa dišala po smoli. Ponujal se mi je lep razgled po strnišču, ki je delilo gozd na dva dela, vsakega v drugi državi. Požeta njiva je tekla podolgoma tik ob meji, ki se je z mejnimi kamni in graničarsko potjo skrivala nekje v goščavi na drugi strani.

Najprej sem se dolgočasil, šele ko se je sonce potopilo v gozd, sem postal ves napet od pričakovanja. Gozd je nenadoma ves oživel in oglasil se je nevidni orkester najrazličnejših šumov. Dokler se nisem navadil na kanjo, ki se mi je za hrbtom spreletavala z veje na vejo in vsake toliko časa odlomila kako suho vejico, sem vsak hip pričakoval prašiča, ki se je v moji domišljiji tiho premikal proti meni.

Tedaj sem na madžarski strani zagledal žival, ki se je ob gozdni meji počasi premikala v moji smeri. Za srnjaka se mi je zdela prevelika, za jelena premajhna...

»Mojbog,« sem zavzdihnil, ko sem si jo skozi daljnogled bolje ogledal. Rogovje je bilo videti kot antena za več kanalov. Visoko, debelo, črno.

Žival je skočila naravnost proti meni in nekje na sredini njive obstala. Zdaj sem jo razločno videl s prostim očesom. »Osmerak,« sem šepnil, ko sem preštel paroške.

»Da ni jelen?« me je prešinilo. »Lahko bi bil triletnik.«

»Ne, srnjak je,« sem se popravil. »Trideset centimetrov, več kot petsto gramov,« sem ga ocenjeval. »Telesno močan, z zlatom na glavi,« se mi je samo od sebe smejalo. »Največji in najmočnejši, kar sem jih kdaj videl . . .« Srnjak je stal kakih sto metrov stran od mene. Postavil se je bočno in dvignil glavo, da je bilo rogovje videti visoko, zavito malo nazaj, kakor da z njim lovi zračne valove. Oči so mi begale stran od njega, ker sem se bal, da bo odskočil tisti hip, ko bo v mojih očeh prebral zahrbtno misel.

Poskušal sem se natančno spomniti, kaj mi je rekel lovec, ko sem ga vprašal, ali lahko streljam še kaj drugega kot prašiča. »Samo merjasca,« je odgovoril. Ko sem bil že na lestvi, je še dodal: »Če pa pride res kaj močnega . . .«

Kaj je mislil s tem? sem se spraševal in kradoma pogledoval proti srnjaku. Prav takrat je stal malo postrani, njegov močan tilnik je bil nekako vraščen med pleča. Zdelo se mi je, da se nemirno prestopa na nogah.

»Če pride res kaj močnega,« sem v mislih ponavljal lovčeve besede. »Zagotovo je mislil na srnjaka,« je veselo zabrnelo skozi mene.

»To ne bo lovsko pravično,« se je oglašala vest. »Tisti od včeraj ima čez sto točk. Kaj še hočeš? Lovci te bodo imeli za lakomneža, pijanega krvi. Rekli bodo, da gre vsa tvoja ljubezen do divjadi skozi puškino cev . . .«

»Tak se pojavi samo vsakih deset let enkrat,« je prišepetaval skušnjavec. »Če ga ne boš ti, bo zdirjal na Madžarsko in nihče več ga ne bo videl . . .«

»Penk,« je škrtnilo, ko sem pritisnil na naprožilo. Tisti hip je srnjak odskočil, kot bi ga bil sam živec. Po sredini njive je stekel v smeri proti lovcu na moji levi. Tam se je ustavil in spet pogledal proti meni, kot da si še ni povsem na jasnem, ali je res slišal kovinski zvok puške ali je bilo kaj drugega.

»Hvala bogu,« sem si oddahnil. Čeprav je bil srnjak še vedno v primerni strelni razdalji, sem se bil že trdno

odločil, da ne bom streljal. Lahko bi mi priredil ples sredi njive, pa ne bi ustrelil proti njemu. Skušnjavec v meni se je bil že umiril in me ni več zapeljeval h grehu. Čakal sem, da bo počila sosedova puška in se bo srnjak prevrnil v strnišče. »Tako bo lovski pravičnosti zadoščeno,« sem v duhu že videl, kako se trofeja zlati v lovčevi sobi.

»Zakaj niste streljali?« sta planila nadme, ko smo se ob enajstih zbrali pod mojo prežo.

»Mislim sem, da boste vi,« sem izjcljal proti lovcu.

»Bemti, kak srnjak!« je vzdihoval Ludvik.

»Tega ne bom več videl,« je zamrmral lovec.

Mesec je medtem zašel za oblake. Zajela nas je temina, da smo brez žepne svetilke komaj lovili pot skozi gozd. Ko smo naposled prišli do avtomobila, je srnjak v gozdu jezno zabokal. Pozno se je spomnil, da se mora malo pojeziti na nas, sem si mislil.

»Tega ne bom več videl,« je še vedno mrmral lovec, medtem ko je praznil puško. Nekje globoko v gozdu je zakavkala lisica. Mimo nas je v temi hušknila nočna ptica.

Z vso previdnostjo izstopa na pašo

Foto J. Papež

Po lovskem svetu

BOLGARIJA – Rekordne trofeje ob jubileju

Ob koncu lanskega leta je bila v počastitev 100-letnice Bolgarske lovske zveze v Velikem Trnovem narodna lovska razstava trofej divjadi, uplenjene po letu 1981, ko je bila razstava v Plovdivu.

Poseben vtis so napravile močne trofeje jelenov in merjascev. Kar tri jelenja rogova so bila ocenjena z več kot 250 točkami in tako ima Bolgarija zdaj kar 9 jelenov od vseh štirinajstih, ki so jih doslej v svetovnem merilu ocenili z več kot 250 točkami. Najmočnejše jelenje rogove iz Bolgarije ima 263,23 točke in le malo zaostaja za svetovnim prvakom iz Madžarske (269,89).

Merjasec s 150,30 točke je le za 0,70 točke slabši od dosedanjega svetovnega rekorderja iz Poljske.

Damjek, ocenjen z 207,59 točke, je nov bolgarski rekord, skupno pa je več kot 200 točk dobilo 6 damječjih rogovij. V Velikem Trnovem je bilo razstavljenih 1340 trofej, ocenjevala pa jih je mednarodna komisija.

ITALIJA – Spet manj lovcev

V Italiji se število lovcev še naprej zmanjšuje. Poročilo o tem je objavil državni statistični urad, in iz njega vidimo, da so v letu 1983/84 izdali 1 593 000 dovoljenj za lov. To je 1,8 %

manj kot leto prej in 6,4 % manj kot leta 1980. Razlogi za to nazadovanje niso pojasnjeni.

Iz italijanske lovske statistike razberemo, da živi pretežni del lovcev na severu, in to kar 35,3 %. Največji del, 14,5 %, sestavljajo lovci v pokrajini Toskana, v Lombardiji jih je 10,8 %, na Siciliji pa 9 %.

ŠVEDSKA – Iz lovske statistike

V letu 1983/84 so švedski lovci odstrelili rekordnih 160 000 poljskih in planinskih zajcev. Tudi odstrel srnjadi, skupno 110 000, je največji v zgodovini. Odstrel lisic je s 50 220 živalmi najnižji od leta 1939/40, ko so prvič zbrali podatke o odstrelu lisic. Glavni razlog za zniževanje števila lisic so garje.

ZDA – Dolgo risovo potovanje

Spomladi leta 1982 so biologi v ameriški državi Washington odlovili 12 kg težkega risa, ga opremili z majhnim oddajnikom in ga spustili. Risovo gibanje so nato spremljali iz posebnih letal in terenskih vozil, v katerih so posebne antene in naprave sprejemale signale iz oddajnika. Do jeseni leta 1983 je ris ostal v svojem revirju, nato pa se je odpravil proti severu, prekoračil mejo s Kanado in potoval ob reki Fraser. Vzhodno od naselja »Princ Jurij« pa

se je risova pot končala, saj se je ujel v lovčovo past, potem ko se je od svojega revirja oddaljil za več kot 800 km. Lovec je za risov kožuh dobil 600 dolarjev, mini-oddajnik pa vrnil. Zakaj je zver zapustila revir, kam je hotela in ali tudi drugi risi po nekaj letih zapustijo svoj revir – vse to je za biologe še nepojasnjena uganka.

KANADA – Medvedi izgubljajo strah pred ljudmi

Sistematično odstreljevanje »problematičnih medvedov«, ki so izgubili strah pred človekom, je v nekaterih kanadskih narodnih parkih povzročilo, da so v nekaterih območjih medvedi povsem izginili ali pa postali zelo redki. O tem govori poročilo uprave narodnih parkov.

Še pred nekaj leti sta 10 000 km² velik Jasperjev in 6641 km² velik Banffov narodni park veljala za z medvedi najbolj bogati območji. Danes pa ugotavljajo, da zunaj narodnih parkov živi več medvedov, čeprav so tam lovna divjad. V zadnjih nekaj letih so v omenjenih narodnih parkih morali odstreliti 523 »problematičnih medvedov«, številne pa so odlovili in prepeljali v odmaknjena območja.

Menijo, da živi v Kanadi milijon črnih medvedov (baribalov) in 20 000 grizljev.

K. B.

Foto T. Kočar, Diana

Vzorno sodelovanje dveh lovskih družin

Pomlad je tu. V LD smo opravili letne skupščine, sprejeli načrt dela in v vodstva izvolili nove, mlade delavne člane, ki bodo dve leti opravljali funkcije, ki smo jim jih zaupali.

Toda na skupščinah nismo samo volili novih vodstev in sprejemali zaključnega računa našega gospodarjenja v loviščih, ampak smo sprejeli tudi vrsto drugih obveznosti, ki nam jih nalaga gospodarstvo. Družbi smo odgovorni za ustrezno številčnost divjadi in za njeno smotno gojitev. Pred zeleno bratovščino so torej zahtevne naloge.

Poleg vseh obveznosti, ki jih imamo lovci v lovišču, pa ne smemo pozabiti na sodelovanje med družinami, na širjenje lovskega tovarištva in na spoznavanje raznih lovišč, ki so polna divjadi. Kakšno naj bi bilo tako sodelovanje, pa naj opišem z naslednjim primerom dveh družin z zelo različnima loviščema in divjadjo.

Letos jeseni bo dvajset let, kar sta se povezali LD Šmarje pri Jelšah in LD Kočevje. Njune prve stike sta leta 1965 navezala dva svaka, oba zavzeta lovca in ljubitelja narave in divjadi. Povabila sta drug drugega v goste, kmalu pa je prišlo do širših vabil članov obeh družin na skupne love. Najprej so se izmenjavale manjše skupine, nato vedno večje, dokler nista začeli gostovati kar celi družini. Le kdo se ne bi v Kočevju navdušil nad jelenjadjjo, prašiči in medvedi, in kdo ne v Šmarju nad lepo pisanimi fazani, jerebicami in poljskimi zajci! Vse to je med obema LD utrjevalo prijateljske vezi. Veliko jelenjih rogov krasi stene Šmarčanov, še več fazanov pa lovske sobe Kočevcev. Navdušenje je raslo na obeh straneh. Prvi stiki so se polagoma spreminjali in pristno tovarištvo, za kar sta poskrbela starešini Čilenšek in Anderluh. Veliko zaslug za nepretrgano tovarištvo imajo tudi člani obeh družin, ki so drug drugega gostili tudi na svojih domovih, jih vodili v lovišče in gostom plen pritiskali pred cevi.

Na svoje letne skupščine vabita družini delegate obeh družin.

Lovci tako spoznavajo načrte in probleme različnih lovišč. Dogovarjajo se za skupne love in gostovanja v najbogatejših revirjih svojih lovišč, v katerih pride do plena vsak gost. Od časa do časa povabijo tudi soproge in jim razkažejo znamenitosti svojih krajev. Da so ti stiki iskreni in prijateljski, dokazujejo dragocena darila, ki si jih poklanjata družini. Tako je LD Kočevje lani izročila LD Šmarje čudovito pokrajinsko sliko, na kateri sta vžgana v les prizora iz lovišča LD Kočevje in LD Šmarje, spodaj pa stisk rok v znak prijateljstva. Ob izročitvi je starešina LD Kočevje ing. Prezelj dejal: »Naše sodelovanje se je spremenilo v pristno tovarištvo!« In to je res. Med družinama so se spletle tako trdne in globoke vezi, da jih nekaj generacij ne more razrahljati. Šmarčani so Kočevcem poklonili ročno izdelan klopoteč – simbol štajerskih vinogradov – iz katerih vinska kapljica dopolnjuje srečanja in zadovoljstvo na lovu. Za tako dolgo sodelovanje so Kočevci Šmarčanom izročili pismena priznanja v obliki diplom najzaslužnejšim članom, ki so vsa leta utrjevali stike in tovarištvo. Diplome bodo drag spomin, saj ob prvih stikih še pomislili nismo, kako tako povezovanje požene globoke korenine.

Družini sta tik pred povratjem in si bosta izročili listini dvajsetletnih vezi v pismeni obliki. Čeprav me je službena pot že pred več leti odpeljala iz Šmarja v druge loge, se še vedno rad vračam na skupne love v Šmarje in Kočevje, med lovce in tovariše, s katerimi smo desetletja nesebično kovali trdno in iskreno prijateljstvo. Nikoli se nismo zapirali v meje svojih lovišč, pristrčno smo sprejemali v goste tovariše lovce. Vsi smo zelena bratovščina. Upravljamo z velikim naravnim bogastvom, ki je last družbe, zato strnimo svoje vrste, da bomo to bogastvo ohranili tudi našim zanamcem!

Franjo Kozelj-Marin

6. po lovskih smučinah v Hotedršici pri Logatcu

Letošnje leto smo imeli lovci že šesto tradicionalno tekmovanje v smučarskih tekih v Hotedršici. Tekmovanje je bilo predvideno že za januar, vendar nam je zagodla zima – sneg je skopnel. Organizator, LD Hotedršica, je bil primoran predstaviti tekmovanje na 17. februar 1985, zaradi

Podelitev medalj najboljšim lovce-tekalcem v starostni skupini od 40–50 let (17. februar 1985 v Hotedršici)

Foto Tršar

že načrtovanih drugih republiških tekmovanj. To tekmovanje je pomembno zato, ker se na njem srečajo lovci in drugi ljubitelji narave, izredno prizadevni in požrtvovalni Hotedrščani z LD na čelu pa vsako leto še v tako neugodnih vremenskih razmerah tekmovanje skrbno pripravijo. V tej zimsko-športni manifestaciji v Hotedršici se pomerimo tako lovci tekači kot pionirji, mladina in drugi rekreativci. Tako se je letos zbralo 230 tekmovalcev, nekoliko manj kot lansko leto. Vsi tekmovalci so bili dobro razpoloženi in so nestrpnost čakali na štart, ki ga je naznanil strel iz lovske puške.

Lovci pa si želijo, da bi to tradicionalno tekmovanje popestrili tudi z novo disciplino – lovskim biatlonom. Ker pa je za to športno disciplino potrebna izredno zahtevna dodatna organizacija, ki je povezana tudi z dodatnimi finančnimi sredstvi, je uvedba nove discipline preložena za nedoločen čas. Pri tem velja poudariti, da LD Hotedršica sama tega ne bi zmogla. Seveda pa bi ob širši pomoči, Lovske zveze Slovenije, občinskih in krajevnih družbenopolitičnih organizacij, organizator lahko pripravil tudi tako tekmovanje.

Vsi tekmovalci so se vrnili na cilj, nekateri celo vedri in čili. Vsi seveda ne moremo zmagati. Sicer pa pri tem tekmovanju ni cilj zmaga, temveč sodelovanje in uživanje v prelepem naravnem in čistem okolju. Po tekmovanju smo se okrepčali z golažem in čajem in se sprostili ob pogovoru in lepi glasbi.

Uspehi 6. lovskih tekov v Hotedršici:

Ekipna razvrstitev lovskih družin za pokal LZS:

1. LD Kobarid, 2. LD Begunjska, 3. LD Hotedršica.

Najboljši lovci tekmovalci po starostnih skupinah:

I. Lovci do 30 let (20 km):

1. Franc Miklavčič, 2. Primož Škofic, 3. Blaž Praprotnik.

II. Lovci od 30 do 40 let (20 km):

1. Konrad Murlak, 2. Zdravko Pogačnik, 3. Ivan Čufar.

III. Lovci od 40 do 50 let (20 km):

1. Branko Dežman, 2. Dušan Šturm, 3. Alojz Zemljčič.

IV. Lovci nad 50 let (7 km):

1. Franc Šolar, 2. Stane Logar, 3. Božo Zorman.

Prehodni pokal Agrotehnika-Gruđa Ljubljana je dobila LD Begunjska.

A. Zemljčič

Pevski zbor ZLD Prekmurja je začel delovati

Naposled so se uresničile dolgotrajne želje lovcev iz Prekmurja, da bi imeli tudi sami lovski pevski zbor. Na to so čakali dolgih 63 let.

Čeprav so Prekmurci znani kot veseli in muzikalni ljudje in čeprav v Soboti deluje že nekaj pevskih zborov, od katerih je najbolj znan Soboški oktet, v lovskih vrstah zbora niso mogli organizirati. Eden izmed osnovnih razlogov za to je bil lokalpatriotizem nekaterih izkušenih pevcev, ki so hoteli imeti pevske zборе kar v okviru lovske družine, pozabljajoč na osnovno pravilo, da smo skupaj močnejši.

Verjetno bi se tako nadaljevalo še naprej, če ne bi imelo vmes

prstov naključje. Skupina lovcev je proslavljala rojstni dan strokovnega sekretarja ZLD Prekmurje Aleksandra Beera in ob kozarcu je začela prepevati. V gostilni v Beznanih je zaživela ideja, da je treba v Prekmurju naposled začeti prepevati tudi v lovskih vrstah. Navzoči so se tako navdušili nad tem predlogom, da je dr. Jože Kocjančič na prvi letni skupščini leta 1984 predlagal razpravo o tem. Predlog je podprl tudi predsednik SZDL tov. Čahuk in delegati so ga enoglasno potrdili.

Od zamisli do uresničitve je minilo precej časa. Bilo je tudi nekaj poskusov, da bi zbrali pevce, ki bi se nato dogovorili o tem, kako bodo delali. In spet je pomagal dr. Jože Kocjančič, njemu pa še znani pevec soboškega okteta Franc Zver. Franc, velik ljubitelj zborovskega petja, se je lotil nevhvaležnega dela, da sestavi pevski zbor. Na ustanovni sestanek je prišlo le šest zanesenjakov, na prvi uradni vaji pa se je zbralo že trinajst pevcev in upajmo, da jih bo kmalu še več.

Upajmo, da bomo o lovskem pevskem zboru iz Prekmurja še slišali in da bodo pevci želi uspehe, tako kot njihovi prijatelji rogišti.

Pri delu jim želimo veliko uspehovi!

R. Krstić

Literatura

Ob izidu knjige »Gozdne kure« Vitomira Mikuletiča

Že uvodoma želim poudariti, da s tem zapisom nimam namena strokovno ocenjevati Mikuletičevega dela, ki je izšlo kot 15. knjiga Zlatorogove knjižnice. Za takšno oceno se namreč ne čutim poklicanega, saj se z gozdni kurami nisem nikoli strokovno dovolj poglobljeno ukvarjal. Moje strokovno zanimanje in delo sta že od mladega veljala predvsem parkljasto divjadi in zlasti njenim odnosom do gozdnega življenjskega okolja. Pri tem so me gozdne kure zanimale kot sestavni del gozdnih življenjskih združb, tesno povezan z vsemi drugimi deli teh življenjskih skupnosti in odvisen od njih, povezan torej

tudi s parkljasto divjadjo. S svojim pisanjem želim osvetliti zlasti te odnose, zato ga sprejmite predvsem kot čisto osebno razmišljanje ob Mikuletičevem delu. Obenem pa bi rad bralce opozoril na izid te knjige, saj menim, da vsebina knjige nikakor ne bi smela ostati neopažena in bi jo morali upoštevati ne samo v naših, lovskih, ampak tudi v gozdarskih krogih.

Ko sem začel knjigo prebirati, je nisem mogel odložiti, dokler nisem prebral tudi zadnje strani. Pri vsaki v knjigi obdelani vrsti gozdnih kur pa sem obžaloval, da zadnji strani ne sledijo še druge. Vsebinska je namreč napisana tako živo, tekoče in razumljivo, da mora pritegniti vsakogar, ki ga zanima življenje narave. Knjigo sem prebral »na dušek«. K temu je pripomogla tudi izredna zgoščenost vsebine, saj so na komaj 193 straneh – s številnimi slikami vred – obdelane vse naše gozdne kure od divjega petelina in ruševca do gozdnega jereba in belke.

Delo je zasnovano na sodobni ekološki podlagi in poudarja tesno odvisnost vsake vrste gozdnih kur od njenega naravnega življenjskega okolja. Avtor – gozdar z dolgoletno prakso – to odvisnost prikazuje doživeto ne samo z navajanjem primerov iz literature, ampak tudi z opisi lastnih opažanj v naših gozdnih okoljih. Vsakomur, ki bo knjigo prebral, mora postati jasno, da je trajna ohranitev gozdnih kur predvsem vprašanje ohranitve njihovega naravnega življenjskega okolja, predvsem gozdnega. Iz tega pa sledi nujnost sodelovanja z gozdarstvom pri vseh prizadevanjih za ohranitev gozdnih kur.

Avtorjevi želji, da bi vsebino podal čimbolj zgoščeno, tako da ne bi preveč obremenjevala povprečnega bralca, najbrž lahko pripišemo to, da v delu poleg neposredne odvisnosti gozdnih kur od drugih delov njihovih življenjskih skupnosti ni dovolj jasno prikazal tudi posredne odvisnosti med temi deli, ki v veliki meri odloča o njihovem življenju in obstoju. Ker pa so te posredne odvisnosti in povezave med deli življenjskih združb za življenje posameznih delov neredko še veliko odločilnejše od neposrednih, želim nanje posebej opozoriti. Menim, da je to potrebno tudi zato, ker posredne odvisnosti in povezave med deli naravnih življenjskih skupnosti običajno težko zaznamo, zato ne samo, da

jih mnogi ne poznajo, ampak jih tudi teže razumejo.

Kako je vrsta – v tem primeru divji petelin – odvisna predvsem od sprememb v njenem okolju in kako tudi sodobno gospodarjenje z gozdom lahko naravno okolje divjadi ne samo ohranja, ampak celo izboljšuje, je v knjigi prikazano z opisom ukrepov, storjenih v gozdu mesta Willingen, na straneh 53 in 54. Ker je primer willingenskega gozda tako zanimiv in poučen, so ga v gozdarski in lovski literaturi v zadnjih letih že večkrat podrobno obdelali. Iz opisa ukrepov, ki so jih opravili v tem gozdu, je očitno, da ta primer dobro pozna tudi avtor knjige. Zato pa me preseneča, da med naštetimi ukrepi ni opisal tudi tistega, o katerem so si strokovnjaki, predvsem tudi sam Rodenwaldt, edini, da je bil pogoj za uspeh vseh drugih gozdnogojitvenih ukrepov, ki so se jih lotili v omenjenem gozdu. Ta osnovni ukrep je bil takšno gospodarjenje s srnjadjo, ki je omogočilo naravno obnovo sestojev.

V gozdu mesta Willingen so morali po vojni začeti obnavljati stare sestoje. Rohdenwaldt si je zastavil cilj, da bodo izoblikovali naravne mešane sestoje z naravnim pomlajanjem vseh drevesnih vrst, ki sodijo na to rastišče. Zaradi ostrih podnebnih razmer in revnih rastišč se listavci, zlasti bukev, v teh gozdovih pojavljajo samo mestoma in v neznahtni meri. Tako naj bi z naravno obnovo nastali sestoji, v katerih bi bila s 50 % zastopana smreka, s 25 % bor in s 25 % jelka. Zato bi pomenil izpad kate-rekoli izmed teh drevesnih vrst iz naravnega mladja tem hujše osiromašenje naravnih gozdnih združb. Vprašljiva je bila zlasti občutljiva jelka. V prvih povojnih letih so s previdnim rahljanjem sklepa starih sestojev zlahka dosegli zadovoljivo naravno pomlajanje jelke. Srnjad je bila takrat še maloštevilna, saj so jo razredčile okupacijske enote, tako da je bilo objedanje jelovega mladja neznahtno.

Z naraščanjem številčnosti srnjadi pa so se začele razmere spreminjati. Poškodbe naravnega podmladka vseh drevesnih vrst z objedanjem so postajale vse hujše. Zlasti mladju jelke je grozilo popolno uničenje. Nastalo je vprašanje, ali s primernim obravnavanjem srnjadi zmanjšati poškodbe na jelki ali odstopiti od naravnega obnavljanja gozdov in preiti na umetno obnavljanje z zasaditvijo smreke, ki jo lahko

pred objedanjem učinkovito zaščitimo s kemičnimi sredstvi. Seveda bi to pomenilo nastanek rastišč neprimernih monokultur z vsemi posledicami tudi za obstoj vseh vrst divjadi.

V prid gozda in tudi divjadi pa so se odločili, da bodo vztrajali pri naravnem obnavljanju in pri oblikovanju naravnih mešanih sestojev. Vprašanje negativnega vpliva srnjadi na naravno obnavljanje gozda so rešili na, za nemške razmere, originalen način. Površine mestnega gozda namreč niso razkosali na nekaj manjših lovišč, ki bi jih – kot je to v ZRN sicer običajno – oddali v zakup, ampak so gozdarjem v pomoč osnovali nekakšno »lovsko družino« iz desetih lovcev. Vsak izmed teh lovcev je smel za skromno odškodnino loviti v revirju, ki so mu ga določili v skladu z letnim načrtom odstrela, ki ga je izdelala gozdna uprava. Vsako uplenjeno glavo srnjadi je lovec moral oddati gozdni upravi, ki je imela tako poleg dohodka od divjačine še natančen pregled nad izpolnjevanjem načrta odstrela po količini, sestavi in kakovosti. Kako je to gospodarjenje potekalo, najbolje vidimo v preglednici na strani 150.

Iz preglednice vidimo, da so po letu 1958, ko so opazili hitrejšo naraščanje številčnosti srnjadi, začeli takoj posredovati s povečanim in primerno sestavljenim odstrelom. Tako so leta 1962 odstrelili kar 70% več srnjadi kot leta 1958. Odstrel posameznega leta je z več kot 50% sestavljala srnjad ženskega spola, po deležu uplenjenih gumbarev pa je mogoče sklepati, da je bilo v odstrelu približno enako število mlade srnjadi.

Kljub temu pa Rohdenwaldt pravi, da jim je s takim odstrelom uspelo naraščanje številčnosti srnjadi samo zadrževati, ne pa tudi v želeni meri znižati. Številčnost sta pred tem znižali samo hudi zimi 1962/63 in 1969/70, počasnejše naraščanje številčnosti in nekaj nižji odstrel srnjadi v zadnjih letih pa lahko po Rohdenwaldtovem mišljenju pripišemo vse večji uporabi rotirajočih kosilnic, ki povzročajo precejšnje izgube med srnjimi mladčiči.

Kakorkoli je že zanimiv Rohdenwaldtov komentar k temu odstrelu in njegovim učinkom (netočnosti pri ugotavljanju številčnosti srnjadi s spomladanskimi opazovanji, prenizko računanje prirastka z 80% namesto s 150–180% spomladi ocenjenega števila srn in srnic, dotok srnjadi iz

Preglednica o izpolnjevanju načrta odstrela srnjadi po količini, sestavi in kakovosti

Leto	Ocenjena spomladanska številčnost na 100 ha	Odstrel na 100 ha gozdne površine	Skupno število uplenjene srnjadi	Od tega srnjakov	% gumarjev med srnjaki
1954	—	0,65	20	12	—
1955	—	1,2	36	19	—
1956	5,6	2,0	75	31	—
1957	7,9	3,9	143	63	—
1958	11,6	5,9	217	97	20
1959	13,5	8,3	305	118	38
1960	13,0	8,0	293	109	43
1961	15,1	10,0	367	167	35
1962	16,3	10,0	376	157	43
1963	?	4,7	174	87	14
1964	12,8	7,1	262	102	22
1965	13,2	5,2	192	97	37
1966	11,7	5,0	189	75	18
1967	13,4	5,5	200	80	25
1968	11,9	6,2	230	112	16
1969	13,1	7,2	267	120	20
1970	?	5,0	180	84	13
1971	13,3	5,8	212	91	12

sosodnjih lovišč in težave pri izpolnjevanju odstrela), ga tu ne bomo podrobno razčlenjevali. Zadostuje naj ugotovitev, da je z dolgoletnimi prizadevanji vsem težavam navkljub vendarle uspelo zadrževati številčnost srnjadi in s tem objedanje mladja na stopnji, ki je še dopuščala uspešno naravno obnavljanje gozdov tudi z jelko. Na ta način je bil v willingenskem gozdu zagotovljen razvoj naravnih, rastišču primer- nih sestojev, ki so omogočili obstoj in celo naraščanje številčnosti divjega petelina. Iz tega opisa pa je mogoče razbrati tudi tesno odvisnost divjega petelina od rastlinojede parkljaste divjadi, ki petelina sicer ne preganja neposredno, pač pa učinkuje nanj posredno, prek vpliva na rastlinsko okolje. Zato je bilo v tem primeru ustrezno obravnavanje srnjadi tudi za ohranitev divjega petelina zdaleč pomembnejši ukrep kot zniževanje številčnosti plenilcev z zaplinjevanjem lisičin in jazbin. Uničevanje lisic in jazbecev, ki tu in tam tudi uničijo kakšno gnezdo, bi bilo zaman, če rešeni divji petelini ne bi imeli v gozdu možnosti za življenje.

S tem primerom utemeljujem tudi edini očitek Mikuletičevemu delu. Po mojem, povsem osebnem mišljenju pripisuje prevelik pomen neposrednemu negativnemu vplivu različnih plenilcev na ohranitev in obstoj divjih kur. Od takega poudarjanja vpliva plenilcev je namreč samo še korak do ponovnega zloglasnega »pokončevanja roparic« s puško, past-

mi, plinom in strupom, povsod in ob vsakem času. Danes pa dobro vemo, da obstoj vrste plena ni odvisen od njegovih plenilcev, temveč, da je odvisnost obratna – plenilci so odvisni od količine svojega plena – hrane. Tudi avtor sam omenja primere, da poznamo območja, v katerih je ob številnih vrstah plenilcev, pernatih in dlakastih, tudi dovolj te ali druge vrste gozdnih kur.

Ob tem moramo resnici na ljubo omeniti, da tudi posegi plenilcev – v primerih, ko je populacija plena zaradi drugih vzrokov upadla na minimalno številčnost – utegnejo pospešiti njeno propadanje. A v tem primeru delovanje plenilcev samo dokončuje tisto, kar se je začelo zaradi drugih vzrokov, predvsem zaradi neprimernega ravnanja človeka, ki najpogosteje uničuje naravno okolje, ali pa – redkeje – populacijo plena pretirano izkorišča z lovom. V tem in onem primeru populacije plena ni mogoče rešiti s preganjanjem njenih plenilcev, temveč samo z odpravljanjem primarnih vzrokov, ki so izzvali njeno nazadovanje. Ti primarni vzroki pa so največkrat in predvsem nujnost obnavljanja naravnega okolja, včasih pa morda tudi opuščanje pretiranega ali drugače neprimernega načina lova. Če ni uspešnega ukrepanja v tej smeri, nobeno preganjanje plenilcev ne more rešiti obstoja populacije. Pač pa pomeni tako preganjanje dodatno siromašenje in uničevanje naravne mnogovrstnosti in rušenje notranjih

odnosov v življenjskih združbah.

Tudi pri plenilcih, dlakastih ali pernatih, ne gre soditi o njihovem vplivu na vrsto samo po neposrednih učinkih na njene posamezne primerke. Nujno je upoštevati tudi mnoge posredne soodvisnosti, ki v združbi povezujejo plenilca s plenom. Tako moramo tudi pri gozdnih kurah imeti pred očmi dejstvo, da se večina plenilcev, ki tu in tam uplenijo posamezno gozdno kuro, v pretežni meri prehranjuje z glodavci – od miši do polhov in veveric. Za te glodavce pa vemo, da uničujejo ptičja gnezda in tudi jajca gozdnih kur. Zatiranje plenilcev pomeni torej več glodavcev in to več uničenih gnezd. Učinek preganjanja plenilcev je zato lahko povsem nasproten od želenega.

Poleg tega uničenje posameznega primerka ne pomeni tudi ogrožanje obstoja njegove populacije. Neredko je uničenje posameznih primerkov populaciji celo v prid. Pri proučevanju barske snežne jerebice (*Lagopus lagopus*) na Škotskem so ugotovili, da postanejo plen plenilcev predvsem živali, ki niso našle teritorija in para, torej tiste, ki ne prispevajo s prirastkom k ohranitvi populacije, pač pa s porabo hrane znižujejo prehranske možnosti tistim, od katerih je odvisen obstoj populacije. Podobna opažanja veljajo za gozdnega jereba.

Če poznamo te posredne povezave med členi življenjskih združb, nam hitro postane jasno, zakaj je lahko v naravnih okoljih

obilno gozdnih kur ob številnih »roparicah«. Potem se tudi zelo težko odločimo, da bi katerokoli vrsto v naravni združbi kratko malo označili za »sovražnico« druge. Predvsem pa pridemo do spoznanja, da vse premalo poznamo zapletene soodvisnosti v naravi in zato nimamo pravice obsojati nobenega izmed členov, ki po naravi sodijo v življenjske združbe, na preganjanje ali celo zatiranje. Vse to je že dobro znano oziroma bi vsaj lovcem moralo biti dobro znano. Žal pa se v zadnjem času celo v dnevnem časopisju pojavljajo članki, ki pričajo, da ni tako. Zato se mi je zdelo potrebno o tem posebej spregovoriti, obenem pa obžalujem, da vsa ta vprašanja niso podrobneje obdelana že v knjigi. Menim, da bi se izdatek za nekaj več strani knjige prejel ali slej obrestoval z večjim razumevanjem lovcev za odnose v naravi.

Zgoščeni vsebini knjige pripisujem tudi dejstvo, da niso v njej opisane nekatere posebnosti gozdnih kur, kot npr. pojav, da divji petelin med »brušenjem« slabo ali sploh ne sliši in zakaj je tako, ali zanimivi odnosi med jerebom, ki si je pridelal teritorij, in premagancem, ki v teritoriju lahko ostane, če ustrezno spremeni svoje vedenje. Vendar pa so to manj pomembne, čeprav zanimive podrobnosti. Zato menim, da je ne glede na to v knjigi obdelano prav vse, kar morata lovec in gozdar o posamezni vrsti gozdnih kur nujno vedeti. Prvi, da obstoja gozdnih kur ne bi ogrožal s puško, in drugi, da z neprimernimi posegi v gozd ne bi uničeval njihovega naravnega življenjskega okolja. Po mojem mnenju pa je to, da prispevajo k boljšemu poznavanju življenja divjadi in narave in s tem k njuni ohranitvi, tudi temeljna naloga, ki naj bi jo izpolnjevale prav vse knjige Zlatorogove knjižnice. To nalogo Mikuletičeva knjiga v celoti izpolnjuje, tako da bi jo moral temeljito predelati vsak, ki ima opraviti z gozdnimi kurami, pa naj bo to lovec, ki jih želi gojiti, ali gozdar, ki mora ohranjati njihovo življenjsko okolje.

Nazadnje moram omeniti še to, da k privlačnosti vsebine veliko prispeva tudi likovna oprema Jurija Mikuletiča, avtorjevega sina in znanega lovskega ilustratorja. Vsekakor pomeni Mikuletičevo delo obogatitev naše strokovne, prav po zaslugi Zlatorogove knjižnice ne več skromne literature o divjadi.

Anton Simonič

Jubilanti

Niko Marn, ki letos praznuje svoj petdeseti rojstni dan, se je rodil 17. 1. 1935 na Dol. Brezovem pri Blanci. Po končanem šolanju se je zaposlil v elektrarni v Brestanici. V kolektivu, ki mu je zvest še danes, je opravljal vrsto funkcij v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih, aktivno pa dela tudi v krajevni skupnosti in v organih SO Sevnica.

Z lovom in zeleno bratovščino se je Niko začel spoznavati že v otroških letih. Veselje do narave in divjadi je v njem zanetil očelovec s svojimi lovskimi prijatelji, ki jih je mali Niko rad spremljal po lovskih poteh.

V LD Brestanica je bil sprejet leta 1958. Lovski izpit je opravil leta 1959, še isto leto pa so ga izvolili v takratni UO lovske družine, v katerem deluje nepretrgano že 25 let. Od leta 1959 do 1961 je bil kinolog, od leta 1961 do 1964 gospodar, od leta 1964 do 1974 pa blagajnik družine. Leta 1974 so ga izvolili za starešino družine in to delo opravlja še danes. Leta 1975 je bil izvoljen v IO Zveze lovskih druženj Posavje-Krško in njen član je neprekinjeno že deset let. V IO ZLD ima pomembne funkcije v gospodarski komisiji in komisiji za ocenjevanje trofej.

Niko je lovec z dušo in telesom. Dela na vseh področjih v lovstvu, pa naj gre za varstvene ali gojitvene naloge, organizacijo prireditvev, zastopanje družine ali za kaj drugega.

Kot mentor je vzgojil marsikatero rega lovca v naši družini, kot družinski funkcionar – predvsem kot starešina – pa skrbi za to, da vladajo v družini dobri odnosi, ki temeljijo na poštenosti, prijateljstvu, lovski pravičnosti in dobri volji.

Kot kinolog in ljubitelj psov zagovarja znano izročilo, da lovec brez psa ni pravi lovec. Je odličen rejec dobrih legel špringer španjelov.

V letih, ko mu je, kot pravi sam, oko še bolje služilo, je bil odličen strelec na glinaste golobe in je sodeloval na mnogih tekmovanjih, tudi republiških.

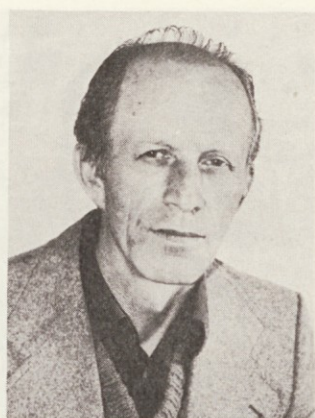
Za požrtvovalno delo v lovskih in kinoloških vrstah ga je LZS odlikovala z znakom za lovske za-

Niko Marn

Anton Ferenc

Jože Urankar

sluge, redom za lovske zasluge III. stopnje, KZS pa s srebrnim znakom za kinološke zasluge.

Niko, ob tvojem jubileju ti želimo še veliko lovskih užitkov in da bi bil s svojimi izkušnjami in delavnostjo še dolgo med nami!

ZLD Posavje-Krško
in brestaniški lovci – F. Z.

Anton Ferenc je 21. maja 1984 praznoval 80. jubilej.

Rodil se je v Veržeju v kmečki družini in kot kmet že od mladosti živel z naravo.

V vrste zelene bratovščine je stopil leta 1946 in bil med ustanovitelji LD Križevci pri Ljutomeru.

V štiridesetih letih aktivnega udejstvovanja v lovskih vrstah je bil ves čas član UO, od leta 1956 do 1971 je bil gospodar družine, od leta 1956 do 1982 vodja skupine Veržej, član NO pa je od leta 1982 naprej.

Za prizadevno delo v lovskih vrstah je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge in z redom III. stopnje, leta 1981 pa ga je LD Križevci pri Ljutomeru imenovala za častnega člana.

Anton pa ni samo dober lovec, temveč je aktiven tudi na družbenopolitičnem področju. Za vsestransko delo je dobil državno odlikovanje in druga priznanja, poleg tega pa je že 20 let predsednik gasilskega društva Veržej.

Lovci mu kar zavidamo, saj je še vedno čil in zmore več kot prenekateri mlajši tovariš. V letošnji lovni sezoni ni manjkalo na nobenem skupnem lovu. Še vedno pa tudi skrbi za divjad, saj je njegovo krmišče v »Komarombi« še vedno dobro založeno s hrano. Lovci LD Križevci pri Ljutomeru mu želimo še veliko zdravih let!

Člani LD Križevci pri Ljutomeru

Le malo lovcev ne pozna znanega domžalskega strojarja in lovca **Jožeta Urankarja**, ki je 10. 2. 1985 praznoval svojo petdesetletnico. Mlajše generacije lovske čuvaje so ga spoznale na tečaju za lovske čuvaje, na katerem jim je predaval o pravilnem odiranju kožuharjev in o sušenju kože, marsikateri pa si je zapomnil tudi njegovo jezo, če mu je prinesel v delo nepravilno odrto ali posušeno kožo lisice, jazbeca, kune ...

Njegova življenjska pot se je začela v Domžalah. Že kot kratkohladičnik je opravil lovsko »osnovno šolo« pri svojem starem očetu. Ded ga je naučil vseh lovske veščin, spoštovanja vse narave in divjadi.

Letos praznuje Jože že 32 let lovskega staža. Leta 1953 je postal član LD Domžale in še istega leta opravil tudi lovski izpit. Leta 1970 se je včlanil tudi v LD Šmartno pri Litiji, kjer je lovil vse do leta 1976. V tej lovski družini je opravljal funkcijo blagajnika (1971–1975). Iz LD Šmartno se je izpisal leta 1976 in ostal zvest LD Domžale. V letih 1953 do 1985 je bil v LD Domžale blagajnik, tajnik, gospodar in starešina. Predsednik LD je še danes. Zaradi želje po dodatnem izobraževanju v lovstvu se je vpisal tudi v dopisno šolo za lovske tehnike, ki jo je uspešno končal leta 1974. Opravil je tudi izpit za preglednika uplenjene divjadi in tudi to delo opravlja še danes. Zaradi izrednih sposobnosti, znanja in izkušenosti je Jože že 25 let član IO LD Domžale.

Kot mentor in učitelj mladih lovcev je Jože vedno znal prenašati svoje bogato znanje na najmlajše člane – pripravnike. Kot izvrsten vodnik ptičarjev in španjelov vedno poudarja, da je malo divjad treba loviti s preizkušenim

psom za delo pred strelom in po njem. Lani je Jože dobil bavarškega krvosledca.

Za požrtvovalno in prizadevno delo v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Kadar govorimo o lovcu, tovarišu, človeku, o dozoreli lovski grči in o lovski pravičnosti, tedaj mislimo na Jožeta, ki ima za nas lovce vedno na stežaj odprta vrata svojega doma.

Jože, ob tvoji 50-letnici ti iskreno čestitamo in ti želimo, da bi še dolgo hodili skupaj po lovskih poteh in da bi nam še naprej svetoval iz zakladnice svojega bogatega lovskega znanja in izkušenosti!

Lovci LD Domžale – Z. L.

Jože Požek iz Gorenc pri Adlešičih je lani praznoval svojo 60-letnico.

Rodil se je 13. 12. 1924 v skromni kmečki družini, po osnovni šoli pa je že v vojnih časih obiskoval kmetijsko šolo na Grmu v Novem mestu. Leta 1943 so ga njegovi napredni nazori prignali med borce NOB.

Po osvoboditvi je do leta 1948 služboval kot aktivni oficir JLA, do leta 1955 je bil na okrajnem tožilstvu v Črnomlju, nato pa si je služil kruh kot logar vse do upokojitve.

Z leti ga je ljubezen do narave vedno bolj prevzemala, zato je leta 1951 stopil med zeleno bratovščino. Že naslednje leto je v LD Adlešiči postal starešina (1952/54). Pri delu je bil vedno vreden in dosleden, zato ga je družina še isto leto, ko je nehal biti starešina, izvolila za tajnika (1954–1982). V letih 1956/60 je bil tudi član UO LZ Novo mesto,

Jože Požek

Janez Lavrič

Franc Šenveter

v letih 1968/74 pa član IO ZLDB. Zdaj, ko LD Adlešiči gradi svoj lovski dom, ga je družina zaradi preudarnosti, delavnosti, vsestranske discipliniranosti in plemenitega tovarštva izvolila za predsednika gradbenega odbora.

Povedati pa moramo še to, da Jože prepeva tudi v pevskem zboru.

Vsem voščilom tvojih najbližjih in solovcev LD Adlešiči se ob jubileju pridružujejo tudi pevci. Vsi skupaj ti želimo dober pogled in da bi s svojim generalnim basom še vrsto let krasil akorde LPZ.

Člani LPZ ZLD Bele krajine

Janez Lavrič, odvetnik iz Novega mesta, je letos 21. januarja praznoval šestdeseti rojstni dan. Janez je naš lovski tovariš že od leta 1947, ko je stopil v LD Sodražica.

Janez je preživljal mladost v bližnji Ribnici in vzljudil naše kraje in ljudi. Tu je dočakal vojno in italijanskoasedbo. Družina Lavričevih se je brez oklevanja pridružila narodnemu odporu, Janez pa je bil že kot dijak član SKOJ. Delo za OF sovražniku ni ostalo skrito, zato sta oba z očetom odšla v partizane.

Po demobilizaciji po osvoboditvi je Janez nadaljeval študij in sodeloval tudi v delovnih akcijah mladinskih brigad na progi Šamac-Sarajevo in Preserje-Borovnica. Že med študijem se je seznanil z lovstvom in lovsko kinologijo. Takrat se je v svobodni domovini rojevala naša nova lovška in kinološka organizacija ter lovška zakonodaja, katere najvidnejši tvorec je bil pokojni dr. Janko Lavrič, ugleden lovec,

ki je k delu pritegnil tudi sina Janeza kot pomočnika. Od takrat se Janez dosledno zavzema za samoupravne pravice lovcev, združenih v lovskih družinah kot svojih temeljnih organizacijah. Po diplomu na ljubljanski pravni fakulteti se je odločil za odvetništvo v Kočevju.

Ob poklicnem delu ni štedil časa in moči za delovne dolžnosti, ki so mu jih zaupali v lovski in kinološki organizaciji. Bil je starešina v nekdanji Lovski družini Polom, odbornik v LD Kočevje (leta 1968), zdaj in že večkrat pred tem v LD Sodražica predsednik disciplinskega sodišča in v letih 1955–1959 predsednik Lovske zveze Kočevje. Poleg tega je bil aktiven delavec v kinologiji, zlasti v Klubu za goniče. Še vedno je rejec, vodnik in kinološki sodnik za goniče in brakjabečarje.

Za uspešno in požrtvovalno delo je Janez dobil visoka državna odličja, v lovstvu pa znak za lovske zasluge II. stopnje in red za kinološke zasluge I. stopnje.

Življenjska pot je Janeza pripeljala nazaj v rodno Novo mesto. Do Sodražice je dolga pot, toda ostaja nam zvest, rad prihaja v lovišče, sodeluje na lovih naše lovske družine in nam pomaga s svojim znanjem in izkušnjami. Lovski tovariši smo veseli mladeniške čistosti našega Janeza, čestitamo mu ob lepem jubileju in mu želimo dober pogled!

Člani LD Sodražica – B. L.

Franc Šenveter, ki je lani praznoval 70. obletnico, se je rodil 22. 12. 1914 v Zamarkovi pri Lenartu v Slovenskih goricah. Že v rani mladosti je spoznaval lepo-

te narave, ki ji je posvetil večino svojega življenja.

Kot sin kmečke družine je prevzel od staršev kmetijo in na njej še danes vzorno kmetuje.

Že v predaprilski Jugoslaviji je bil kot napreden Slovenec član Sokola. Po razpadu stare Jugoslavije in njene vojske je bil zajet in poslan v ujetništvo. Po vrnitvi iz ujetništva leta 1943 se je pridružil narodnoosvobodilnemu boju.

Po osvoboditvi je opravljal razne družbenopolitične funkcije v domačem kraju; med drugim je bil predsednik kmetijske zadruge in predsednik krajevne skupnosti. Leta 1945 je bil med ustanovitelji LD Lenart v Slovenskih goricah. V družini je bil v letih 1956–1966 gospodar, od leta 1974 do danes je član disciplinskega razsodišča, poleg tega pa že več let vodja lovskega revirja.

Franc je velik ljubitelj narave in divjadi in je to svojo ljubezen vedno prenašal tudi na mlajše lovce.

V štiridesetem letu svojega delovanja v lovstvu kljub rahlemu zdravju še vedno skrbi za urejanje prež in krmišč in dosledno opravlja čuvajsko službo v lovišču.

Za vzorno in dolgoletno delo v LD ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Vsi lenarški lovci mu, čeprav nekoliko pozno, iskreno čestitamo ob jubileju z željo, da z nami še naprej doživlja prijetne trenutke v lovišču!

Lovci LD Lenart v Slovenskih goricah

Viktor Štern je oktobra 1984 praznoval svoj petinsedemdeseti rojstni dan.

Rodil se je 13. 10. 1909 v Kisovcu pri Zagorju ob Savi, kjer še

vedno živi. Njegov oče, rudar in lovec, ga je že v otroških letih navdušil za naravo, predvsem pa za varovanje in ohranjanje divjadi. Ko je odrasčal v fanta, se je zaposlil v rudniku rjavega premoga v Zagorju in tam dočakal tudi upokojitev.

V lovsko organizacijo je stopil leta 1932, član LD Izlake pa je od njene ustanovitve. V 52-letnem delovanju v lovstvu je izredno vestno, dosledno in pošteno opravljal različne naloge. Od leta 1954 do 1958 je bil član UO, od leta 1958 do 1960 član komisije za ocenjevanje škod od divjadi, od leta 1960 do 1964 član disciplinskega razsodišča, v letih 1964/1972 pa spet član UO. V letih 1972/74 je izredno zavzeto in uspešno deloval v gradbenem odboru za graditev lovskega doma. Zaradi ugleda, ki ga uživa med lovci, zaradi pravičnosti in poštenosti je v letih 1974/77 spet deloval v disciplinskem razsodišču.

Viki, kakor ga kličemo tovariši, je veliko prispeval k uspešnemu razvoju naše družine. Mnogo delovnih ur je opravil pri graditvi dveh lovskehi domov in pri drugih potrebnih lovsko-gospodarskih napravah. S svojim delom in odnosom do lovstva je vzor vsem lovcom. Vse svoje bogate izkušnje in znanje z veseljem prenaša na mlajše člane družine. Za izredno zavzetost in uspešno delovanje v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in z redom III. stopnje.

Tudi med 2. svetovno vojno se je Viki dobro zavedal svoje dolžnosti in se je kmalu pridružil vrstam slovenskih partizanov. Danes je član ZB NOV. Poleg tega Viki tudi zelo lepo in rad prepeva, zato je bil dolga leta član moškega pevskega zbora Loški glas.

Dragi Viki, ko praznuješ visoko življenjsko obletnico, ti vsi prijatelji in lovci, ki te spoštujemo, cenimo in te imamo radi, želimo še mnogo srečnih in zdravih let življenja in da bi še naprej poln moči in ustvarjalnosti delal z nami!

Lovci LD Izlake – E. S.

Lovski oprtnik

Neki televizijski oddaji o lovcih na rob

Osmega decembra lani nam je RTV Ljubljana predvajala filmski zapis o lovcih, lovu in lovskih običajih, ki je pri lovcih povzročil precej razburjenja in kritike. Lov in lovci, ki smo jih videli v filmskem zapisu, so daleč od resničnega dogajanja in pravih lovcev, če pa je morda le kje tako, kot smo videli po televiziji, je to vsega obsojanja vredno in moramo v taki obliki odločno odkloniti!

Prepričan sem bil, da se bo kritika te oddaje že prej pojavila v Lovcu in da jo bodo obsodili z najvišjega mesta. Predsedstvo LZS je oddajo res obsodilo, toda velika večina lovcev za to ni izvedela.

Ne spominjam se natanko, kako so se lovski dogodki v filmskem zapisu kronološko vrstili, trdim pa, da je ves prikaz za lovce nesprejemljiv in celo žaljiv.

Tako smo lahko na zaslonu med drugim videli tudi siničko na veji, takoj nato lovca, ki polni puško šibrenico z naboji, naslednji kader pa je prikazoval mrtvo siničko. Vse skupaj je bilo videti tako, kot bi lovci streljali siničke! Ali neke drugje: lovec s karabinko odhaja na lov na veliko divjad in namesto da bi si čakališče izbral na preži, se postavi pod ali pred njo in – ustrelj človeka. Nato pa se izmenjavajo prizori o lovskem pogrebu, o nesreči na lovu in o drugih lovskih dogodkih (lovski vrst, kakršni ne bi smeli biti!). Lovski pogreb, ki smo ga spremljali na zaslonih, se je nenehno mešal z drugimi dogodki (brakada, kjer so pred psi streljali srne!). In prav te prizore so lovci močno kritizirali! Res se lahko na lovu zgodi nesreča, vendar pa to še zdaleč ni tako, kot je zapisal pred več leti neki časopis; takrat naj bi bilo v Italiji že prvi dan lova mrtvih kar 33 lovcev in drugih ljudi.

Nenehno ponavljanje, da lovec ne ubija, ampak divjad upleni, ker je ne ubija s krepelcem, ne-lovcem ničesar ne pove. To je trditev, ki ji manjka etična osnova.

Čisto mimogrede, tudi pitja je bilo mnogo preveč!

Popolnoma neodgovorno pa je – kar smo prav tako videli na zaslonih – v brakade pošiljati šolarje, ki čakajo kot vojaki v bojni vrsti, kdaj se bodo pognali v pogon kot brakirji. Če bi bil ob vsakem šolarju še lovec kot vodič, bi bila zadeva nemara še nekako sprejemljiva. Takšna, kakršna je bila, pa je vsega obsojanja vredna! Kot da kar kličevo nesrečo!

Prav tako nista bila primerna konec lova in trobljenje na cevi lovske puške. Mar res ni bilo mogoče dobiti, če že lovskega roga ne, pa vsaj gasilsko trobentol?

Veliko sem že videl lovskih krstov, vendar tako bledega, neokusnega in nedomiselnega res še nikoli.

V oddaji je bilo še marsikaj nesprejemljivega, upam pa, da je že to, kar sem zapisal, dovolj, če ne že kar preveč.

Lovskim družinam predlagam, da ne sodelujejo v pripravah podobnih televizijskih oddaj, če nimajo ustreznega strokovnega vodstva, z občutkom za etični in realni prikaz lovske organizacije. Vem, da lahko veliko krivde za ponesrečeno prikazovanje pripisemo samosvoji (neresni) monetaži zapisa, saj gre ponekod tudi za nepravilno zaporedje posameznih filmskih sekvenc, vendar pa bi za tiste, ki so oddajo vodili in usmerjali s strokovne strani, le težko verjel, da so lovci. Lovci so najbrž že bili, toda koga so lovili ti »lovci«?

Valter Dvoršek

Ježovo spanje

Prek naših na videz pustih prekmurskih poljan že prihaja rahel spomladanski dih. Mačice se prebujajo in kmalu bodo svoje rjave plaščke odprle v veselo ptičjo pesem, v tiste klice parjenja, ki naposled zajamejo vse tiste zdrave organizme, ki s slastjo dihaajo ljubezen narave.

Skozi to božajočo pomladno sapico se mi je ondan prikazal na dvorišču jež. Trdno sem prepričan, da je imel pod senom v gospodarskem poslopju svoje zimsko spanje.

Pravijo, da se jež odpravi na sprehod in lov samo v večernih urah, ker dan večinoma preleži v skrivališču. Toda moj jež se, ko sem se mu približal podnevi, ni skrčil niti v bodičasti oklep. Ni se prestrašil, kot da bi vedel, da mladi lovec ni nevaren.

Ko je radovedno prilezel na trnác in skoraj zdolgočasno začel

Danes plačuje ježji rod že zaskrbljujoče visok krvni davek sodobnemu prometu

Foto Franc Brus

med kokošjo hrano iskati kaj sebi primerne, sem ga prijel z usnjenimi rokavicami in ga položil v košaro. Tako sem mu preprečil, da ni potihoma splezal čisto med kure. Te so že preplašeno enoglasno opozarjale, da je v bližini nevarnost, strašna prikazen nenavadnega bodičastega bitja, tujca.

Sklenil sem, da tega samotarja odnesem v novo prijetno zavetje. V skednju sem napravil daljšo luknjo v seno in vanjo natrosil korenje, koruzo, solato in jabolka. Vzel sem ubogo potuhnjeno živalco in jo počasi porinil v novo ležišče. In glej čudo! Zvitek se je raztegnil in s tenkimi zobki začel gristi zrno koruze. Rožnat gobček je postajal živahnejši, tako kot požrešen sesajoči ropar. Naposled se je ojunčil in izginil v luknjo. Ker se je sprva obupno otepal teme, sem mu namero, da bi pobegnil, preprečil. Luknjo sem zadelal, na drugi strani pa napravil višji prostor za zračenje. Ježa sem si dobro ogledal. Po hrbtu ga pokrivajo bodice, igle, in strokovnjaki trdijo, da jih ima do 1500, po trebuhu pa ima ščetine. Močan mišičast obroč obdaja telo kot bodičast oklep. Tako zavarovan se res ne boji sovražnikov, ne ujed ne drugih zveri. Toda na naših cestah, posebno na avtomobilskih, je nemočen in tudi ljudje ga ne varujejo.

Jež spada med koristne živali, saj uničuje škodljivce, črve, žuželke, miši, baje celo kače in žabe. Hrani se tudi s sadjem in raznim korenjem. Zame je bilo srečanje precej nenavadno, verjetno pa tako srečanje osreči vsakega ljubitelja narave. Tako se je takrat vzdramilo v meni lovsko zadovoljstvo in zaščedenje, da sem pomagal živali

pred bližajočim se mrazom ohraniti življenje. V novem ležišču ima na voljo hrano in zdaj se je potuhnil. Spi v novem zavetju, v katerega se je zagrebel do prihoda sončnega lesketanja in ogrevanja.

Ne v Lovcu ne drugje še nisem prebral nič o tem, ali kdo proučuje vzroke zimskega spanja živali. Sam si to tolmačim tako, da na to vplivajo nizke temperature in da telo nekako odreveni in da srce poganja kri počasneje. Kdo ve o tem povedati kaj več? Mislim, da je to zanimiva tema. Za ježa pravi ustno izročilo, da so grofovski beruši pri nas v Prekmurju njegovo tolščo uporabljali za zdravilo proti revmi, meso pa da je poslastica.

Številno ježev pri nas drastično upada, in to tako zelo, da ga otroci še komaj kje vidijo. V mestih jih tako in tako ni, a tudi pri nas je samo ob parjenju išče družbo, in to z glasnim vikom ob večernih pohodih po travnikih, seveda kot prikazen iz tajnih nedrj zemlje. To je delček skrivnostnega akorda, spanja.

Njihova usoda še ni zapečatena, zato naj le ostanejo, ti lepi samotari!

Dinko Titan, LD Ivanovci

V spomin

Francu Mariču-Jeniju smo morali mnogo prezgodaj izkopati gomilo na rogašovskem pokopališču; 1. 8. 1984 je nepričakovano umrl v tragični nesreči. Iz naših vrst je za vedno odšel sredi dela, poln načrtov in želja, komaj streljal od svoje kmetije.

Franci se je rodil 23. 12. 1933 očetu kmetu in lovcu. Že kot mladenič je vžljubil naravo in divjad in leta 1964 je stopil v vrste zelene bratovščine.

V naši organizaciji smo ga poznali kot zagnanega delavca, ki je zmeraj rad razdal svoje strokovno znanje in fizične moči. Opravljal je funkcije v raznih komisijah, bil je gospodar družine in član UO (1976–1982) od leta 1982 pa predsednik NO. Jeni je bil dober tovariš, ki pri delu ni omahoval, znal je pomagati in svetovati, bil je odkrit in kritičen. Čeprav mu je kmetovanje jemalo pravzaprav ves čas, pa si je le znal svoj pičli prosti čas urediti tako, da ga je preživel s svojo družino ali ga porabil za lovsko organizacijo. Vrata njegove domačije so bila za lovce vedno na stežaj odprta in zanje je imel vedno pripravljeno toplo in šaljivo besedo.

Za svoja prizadevanja in delo je dobil več priznanj in pohval, Lovska zveza Slovenije pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Težko sprejemamo resnico, da ga ni več ob njegovi domačiji, ob lovskem domu, na lovskih pogonih, čakališčih in prežah. Manjka nam njegova umirjena in preudarna beseda. Ob odprtem grobu smo mu obljubili, da bomo nadaljevali njegovo nedokončano delo v naši organizaciji.

Na zadnji poti smo ga pospremili z vsemi lovskimi častmi lovci naše in sosednjih LD ter iz Avstrije. Presunljivo so bile poslovljene besede, otožna pesem lovskega okteta LD Cankova, rogistov LZP, turoben odmev dvocevka po lovišču, po katerem se je rad sprehajal, ter zadnje slovo s smrekovimi vejicami. Bilo je spoznanje, da je za našega tovariša Jenija lov za vedno končan.

Dragi Franci, hvala ti za vse, ohranili te bomo v trajnem spominu!

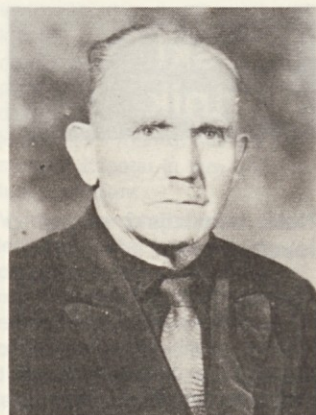
Člani LD Rogašovci – L. Š.

Franc Marič

Ivan Slapnik

Franc Habe

Ivan Slapnik-Blisk je umrl 14. 12. 1984. Vrste LD Novo mesto je zapustil star 67 let.

Rodil se je 30. 3. 1917 v Motniku pri Kamniku v napredni rudarski družini. Že kot mladenič je poskusil težko rudarsko delo in pomanjkanje. Zaradi revolucionarnih idej je bil leta 1941 interniran in poslan na prisilno delo v Buchenwald v Nemčiji, kjer je ostal vse do leta 1943. Takrat se mu je posrečilo pobegniti in še istega leta se je pridružil partizanom. V bojih je bil težko ranjen in kasneje je postal 50% vojaški vojni invalid.

Po osvoboditvi je služboval v Mariboru, Beogradu, Črnolju in v Novem mestu, kjer je bil komandant garnizije. Upokojen je bil s činom polkovnika. Po upokojitvi je opravljal odgovorne dolžnosti v ZZB, SLO, ZRVS, poleg tega pa je bil vse do smrti predsednik Skupnosti borcev 12. brigade in 15. udarne divizije. Za svoje predano, požrtvovalno in revolucionarno delo je dobil 14 vojaških in civilnih odlikovanj in še več drugih priznanj.

Iz lovskih vrst smo izgubili plemenitega, pravičnega in odličnega lovskega tovariša. Že od zgodnje mladosti je bila narava tisti vir, iz katerega je Ivan dobival nove moči za vsakdanje delovne napore. Leta 1946 se je v Mariboru vključil v lovske vrste in ostal tam do leta 1948. Kakor je spreminjal službena mesta, tako je spreminjal tudi lovske družine. Tako je bil v letih 1954/60 v lovskih organizacijah v Beogradu, od leta 1963 do 1967 v LD Motnik, od leta 1968 do smrti pa v LD Novo mesto.

V LD Novo mesto je bil v letih 1973–1984 izvoljen za člana izvršilnega odbora. Poleg tega je bil pobudnik predloga ocene var-

nostno-političnih razmer v LD Novo mesto in v to delo je vložil veliko truda. Prav tako zagnano je delal tudi pri izdelavi obrambnega in varnostnega načrta za LD Novo mesto. Ko ga je težka bolezen prikovala na bolniško posteljo, je bil z mislimi pri naslovcih in nenehno je spremljal delo lovske družine. Naloge in funkcije je opravljal zelo uspešno. V družini je vodil tudi aktiv ZK. Za nesebično in ustvarjalno delo v lovskih vrstah ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Od njega smo se poslovlili 18. 12. 1984 z vsemi vojaškimi in lovskimi častmi na pokopališču v Novem mestu. Poklonili so se mu prapori LD, borcev in pionirjev iz osnovnih šol, ki nosijo ime 15. udarne divizije, osnovne šole 12. SNOUB brigade iz Novega mesta in osnovne šole 12. SNOUB brigade iz Krmelja, zadoneli so mu lovski rogovi in strelji iz lovskih pušk.

Naj mu bo lahka domača slovenska zemlja!

Člani LD Novo mesto – S. G.

Franc Habe, častni član LD Javornik, je umrl 13. 6. 1984, star 83 let. Tako kot številni Primorci je tudi Franc dočakal razpad fašistične Italije daleč od doma – na Sardiniji. Tam se je pridružil zavezniškim enotam. Po končani vojni se je vrnil domov in sodeloval pri obnovi in graditvi porušene domovine.

Franc je bil ustanovni član naše LD. V družini je vrsto let opravljal pomembne funkcije; v letih 1958 do 1964 je bil blagajnik, od leta 1956 do 1968 predsednik NO, nato v letih 1969/70 član NO, nazadnje pa od leta 1968 do

1976 revirni vodja. Za njegovo delo mu je dala LZ Nova Gorica priznanje, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge. Zaradi slabega zdravja se že celo desetletje ni ukvarjal z lovom, prihajal pa je na vse posvete in skupščine LD ter na druge lovske prireditve. Ko smo začeli graditi lovski dom, se je vpisal med darovalce z večjo vsoto denarja. Rad je kritiziral mlajše člane, vendar so bile njegove kritike vedno dobronamerne.

Franceta bomo ohranili v spominu kot vestnega in marljivega člana zelene bratovščine.

Člani LD Javornik – F. R.

Adolfa Komaca, ustanovnega in častnega člana LD Čezsoča, smo pospremili na njegovi zadnji poti 19. januarja letos. Mnogo lovcev, prijateljev in znancev se je poslovilo od človeka, ki je v svojem okolju užival velik ugled in spoštovanje. Lovci so z njegovo smrtjo izgubili iskrenega tovariša in vzornika, saj je bil učitelj vsaj dveh generacij lovcev. Član LD Čezsoča je bil vse od njene ustanovitve. V njej je opravljal številne dolžnosti; najdalj je bil gospodar (1950–1962) in blagajnik (1962–1966) družine. Zaradi bogatih izkušenj v lovstvu in poznavanja divjadi je sodeloval v raznih strokovnih komisijah tudi zunaj lovske družine.

Adolf je bil človek, ki mu je lovstvo pomenilo veliko v življenju. Zanj lahko rečemo, da je bil rojen lovec, saj ga je divjad zanimala že veliko prej, preden se je vključil v lovske vrste. Ni pa bil zaljubljen le v lov in divjad, temveč tudi v svoje hribe in planine, od katerih se ni nikoli mogel povsem

Adolf Komac

Rudi Peternej

ločiti. Njegova največja strast in ljubezen so bili gamsi.

Adolfa bomo zelo pogrešali. Pogrešali ga bomo, ko bomo gradili lovske kočice in ko ne bo več njegove spretnosti roke, ki je zmogla prav vse. Pogrešali ga bomo, ko bomo hodili za gamsi, saj je kot nihče drug poznal vsako stezo in vsak prehod.

Toda pogrešali ga bodo tudi drugi, ne samo lovci. Pogrešali ga bodo kot človeka, ki je hotel in znal pomagati povsod. Spoštovali so ga kot borca NOB, prizadevnega družbenopolitičnega delavca in kot človeka, na katerega si se lahko zanesel. Zato nas je še toliko bolj prizadela njegova težka bolezen, ki ga je odtrgala od dela, in naposled še smrt. Vendar njegova zapuščina ni majhna in vsi jo bomo znali ceniti!

Lovci LD Čezsoča

Rudi Peternej nas je za vedno zapustil 28. 11. 1984, star 63 let. Rudi se je rodil v vasi Jesenica na Cerkljanskem. Kot mladega fanta so ga vpoklicali v italijansko vojsko in kapitulacijo Italije je doživel v Grčiji. Nato so ga tam zajeli Nemci in ga z mnogimi drugimi poslali v koncentracijsko taborišče v Nemčijo, kjer je dočkal konec vojne.

Po osvoboditvi je bil leta 1946 še z nekaterimi že preminulimi člani ustanovitelj takratne LD Bukovo, v kateri je od leta 1946 do 1950 opravljal delo blagajnika, od leta 1950 do 1973 tajnika, od leta 1983 do smrti pa predsednika disciplinskega razsodišča.

Lovci LD Otavnik se ga bomo spominjali kot dobrega gojitelja in poznavalca divjadi, ki je svoje izkušnje nesebično prenašal na mlajši rod. Veliko zaslug pa ima

tudi pri graditvi lovske kočice na Otavniku. Za dolgoletno delo v lovski organizaciji je dobil odlikovanje ZLD Gorica, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

V mrzlem jesenskem popoldnevu mu je na orehovškem pokopališču zadnjič zadonel lovski rog, odjeknili so strel iz lovske puške in lovci, njegovi tovariši, smo se za vedno poslovili od njega. Naj nam ostane v trajnem in svetlem spominu!

Lovci LD Otavnik

Iz lovske vrste so odšli za vedno tudi:

Stanko Škobar, LD Bučkovci, * 14. 8. 1921, † 22. 11. 1984.

Ivan Česen, LD Vipava, * 7. 6. 1934, † 19. 3. 1985.

Franc Krašovec, LD Griže, * 2. 2. 1913, † 17. 1. 1985.

Franc Ranc, LD Strojna, * 3. 10. 1888, † 27. 11. 1984.

Edi Rozman, LD Mislinja, * 17. 10. 1925, † 9. 3. 1985.

Stanko Rahne, LD Kresnice, * 25. 10. 1930, † 20. 9. 1984.

Alojz Strle, LD Babno Polje, * 21. 7. 1900, † 26. 12. 1983.

Jože Janež, LD Babno Polje, * 13. 12. 1920, † 15. 11. 1984.

Janez Jerele, LD Škocjan, * 18. 4. 1902, † 23. 1. 1985.

Janko Jensterle, LD Bohinjska Bistrica, * 24. 12. 1915, † 1. 9. 1984.

Jože Ošlovnik, LD Gradišče, * 3. 2. 1923, † 17. 7. 1984.

Martin Mikolič, LD Brusnice, * 25. 12. 1926, † 17. 1. 1985.

Albin Luzar, LD Brusnice, * 27. 2. 1937, † 21. 2. 1985.

dr. Slavko Malenšek, LD Laško, * 27. 10. 1903, † 18. 4. 1984.

Umrlim časten spomin!

Lovska kinologija

Troboj med LKD Maribor, Pomurje in Ptuj

Na pobudo lovcev (vodnikov psov) LD Ormož in LD Središče naj bi LKD Ptuj organiziralo tekmovalno srečanje v »vodnem delu« med LKD Maribor, Pomurje in Ptuj. Tekmovanje naj bi bilo za prehodni pokal, in sicer ekipno (po štirje psi v ekipi), poleg tega pa naj bi nastopili tudi posamezniki. Glede na to, da je vodni lov v Podravju in Pomurju precej priljubljen, je bila pobuda dobrodošla, saj morajo biti za tak lov psi primerno usposobljeni. LKD so se dogovorila, naj bi tako tekmovalne discipline so usklajene s praktičnim izvajanjem lova in so naslednje: 1. nos, 2. šarjenje v globoki vodi z ločjem, 3. šarjenje v globoki vodi z ločjem za izpuščeno divjo raco, 4. prinašanje ustrelenih race iz globoke vode z ločjem, 5. ubogljivost pri vodnem delu, 6. način oddajanja ustrelenih race vodniku.

Tekmovanje je bilo 9. 9. 1984 v lovišču LD Ormož. Sodelovalo je kar enaindvajset vodnikov s psi (LKD Maribor 6, Pomurje 8, Ptuj 7), in sicer s 13 nemškimi kratkodlakimi ptičarji, s 4 nemškimi ostrodlakimi ptičarji, 2 prepeličarjema, 1 koker španjelom in 1 lovskim terierjem. Dosežki med prvimi enajstimi tekmovalci so bili dokaj izenačeni (šlo je le za razliko šestih točk), med drugimi desetimi pa so bile razlike večje (kar 20 točk).

Uspehi ekipno:

1. mesto Ptuj – 283 točk, 2. mesto Pomurje – 279 točk in 3. mesto Maribor – 273 točk.

Uspehi posamezno:

1. Anča Gomanjska, vod. Karel Ingolič, 76 točk; 2. Amor (Don), vod. Vojko Pirher, 76 točk; 3. Kari Radenski, vod. Vlado Vesel, 76 točk.

Kljub deževnemu vremenu se je ob tekmovalnem prostoru poleg vodnikov zbralo precej lovske pripravnike in drugih ljubiteljev psov, ki so spremljali tekmovalne. Tekmovalni prostor v lagunah je precej poraščen z ločjem, vendar je bila na nekaterih mestih voda plitva; kljub temu pa

je tekmovalje potekalo v redu. Po razglasitvi rezultatov je zmagovalna ekipa dobila prehodni pokal, posamezniki pa diplome, priznanja in darila.

LD Ormož se zahvaljuje, ker je za tekmovalje odstopila svoje lovišče, njenim članom pa za trud pri pripravljanju tekmovalnega prostora.

Tekmovalje je uspešno vodil predsednik LKD Ptuj Milan Munda, sodili pa so Vlado Pfeifer, Rudi Roter in podpisani.

Ko se je tekmovalni del končal, se je začelo prijateljsko kramljanje, ki je trajalo vse do večera.

Milan Ivezić, kinol. sodnik

C-tekmovalje ptičarjev za memorial B. Sežuna

Na republiškem C-tekmovalju ptičarjev za memorial Bogdana Sežuna, ki ga je 10. 11. 1984 v lovišču LD Starše organiziralo LKD Maribor, je sodelovalo sedem od desetih prijavljenih vodnikov. Vreme je bilo sončno in vetrovno, tla so bila suha, precej njiv pa je bilo sveže zoranih. Ker se je divjad zadrževala v glavnem tam, kjer je bilo še kaj kritja, so morali psi in vodniki pokazati precej izkušenj in volje do dela. Divjadi je bilo dovolj, v glavnem fazanov, nekaj pa tudi jerebic in zajcev, tako da je lahko vsak pes večkrat prišel na divjad.

Na prva tri mesta so se uvrstili naslednji psi:

1. Azra, 90 točk, I. a nagr. raz., vod. Drago Žarkovič,
2. Tisa, 90 točk, I. b nagr. raz., vod. Alojz Fišinger,
3. Goca, 89 točk, I. d nagr. raz., vod. Mile Budič.

Po doseženih rezultatih vidimo, da so po delovnih sposobnostih psi precej izenačeni. Razglasitev rezultatov je bila v lovskega doma; zmagovalac je dobil prehodni pokal, drugi vodniki pa diplome in darila.

Tekmovalje je potekalo brez zahtev; k temu so pripomogli disciplinirani vodniki in dobro vodenje. Sojenje je bilo odprto, zato po končanem tekmovalju ni bilo nobenih nejasnosti. Priredil je sta zastopala predsednik IO Borut Bezovšek in predsednik strokovnega sveta Rudi Roter, tekmovalje je vodil tov. Babič, sodili pa so Vlado Pfeifer, Franc Rakuša in podpisani.

LD Starše se zahvaljuje za lovišče in za prijeten konec prireditve v domu.

Milan Ivezić, kinol. sodnik

Lokalno tekmovalje psov po krvnem sledu

Po koledarju kinoloških prireditev je OKKD pri ZLD Koper v soboto, 10. 11. 1984, priredilo lokalno tekmovalje psov po krvnem sledu. Prireditve je potekala v lovišču LD Slavniki-Materija v Skladanščini, v osrčju Brkinov. Vreme je bilo za tako tekmovalje idealno, in sicer rahlo oblačno, z vlago v ozračju in roso.

Dan pred tekmovaljem so kinološki sodniki, ki so jim pomagali domači lovci, položili umetne krvne sledove za tekmovalje. Na prireditvi so sodili kinološki sodniki Ivan Bitežnik (LKD Nova Gorica) – glavni sodnik, Peter Paradiz in Boris Cunja.

Vodniki so na tekmovalje pipe-ljali šest psov, in sicer dva bavorska barvarja in štiri brak-jazbečarje.

Najboljše rezultate so dosegli naslednji psi: 1. Aga – bavarski barvar; vodnik Gabrijel Terček iz LD Rižana; 135 točk in II.a ocena, 2. Rex – brak-jazbečar; vodnik Franc Stibilj iz LD Vreme; 132 točk in II. b ocena, 3. Dodi – brak-jazbečar; vodnik Rudi Jerak iz LD Kozina; 111 točk in II.c ocena.

Prireditve je potekala odlično in predvsem moramo pohvaliti vodjo tekmovalja Jožeta Mahneto, ki je kot zadolženec za organizacijo prireditve poskrbel tudi za prijeten konec tekmovalja. Zbrali smo se v lovski koči, kjer so tekmovalci dobili priznanja za dosežene rezultate.

Pri tem pa moram omeniti, da je bila žal udeležba pripravnikov in lovcev na tej prireditvi zelo slaba, čeprav bi morala prav ta dejavnost biti v kinologiji, glede na gospodarjenje v lovišču, na prvem mestu. Zato bi priporočil izpitni komisiji pri ZLD, naj poudari kriterije pri ocenjevanju znanja kandidatov o delu psov po krvnem sledu.

Kinologi lovskih družin so s koledarjem prireditev posebej obveščeni o posameznih prireditvah, zato bi bila udeležba na tem tekmovalju z malo več aktivnosti po vsej verjetnosti večja.

Franc Stibilj

Popravek:

V aprilski številki Lovca smo na strani 124 objavili sliko, ki prikazuje vodnike s krvsledci. Podpis pod to sliko je nepravilen in bi se moral glasil: »Zbor vodnikov s psi, ki so nastopili na lokalnem tekmovalju psov po krvnem sledu v lovišču LD Slavniki-Materija, v Skladanščini, v osrčju Brkinov. Foto F. Stibilj.« Za napako se opravičujemo!

Uredništvo

Preden so se vodniki krvsledcev pomerili na republiškem tekmovalju za Pleničarjev memorial, jih je v imenu sodniškega zbora pozdravil Leo Fabiani. – Krško, 29. 9. 1984

Foto A. Arko

Amor uspešen v Avstriji

Seveda ne gre za boga ljubezni, temveč za črnega psa (kdl. ptičarja) s tem imenom. Po mnogih letih je Jugoslovan spet uspešno vodil svojega nemškega kratkodlakega ptičarja na vsestranskem uporabnostnem tekmovalju za pse ptičarje, ki ga je priredilo Društvo za preizkušnjo lovskih psov Štajerske (Steirischer Jagdhundeprüfungsverein) 29. in 30. septembra 1984 v Fernitzu. Ob prihodu v Wundschuh naju je, Vojka Pirherja in mene, pristočno sprejel predstavnik prireditelja g. dr. Horst Looer in naju predstavil ožji družbi, ki je že dan pred preizkušnjo pripravila tekmovalje. Takoj so me vprašali, ali imam še ptičarja-zimavca, ki sem ga pred leti vodil na vsestranskem uporabnostnem tekmovalju ptičarjev v Neudanu. Bil sem vesel, da se mojega psa še spominjajo. Spominjajo pa se še tudi tekmovalja jamarjev, na katerem je svojo terierko vodil (in dobil prvo mesto) Jože Trajbar iz Murske Sobote, in o njem so mi povedali veselo dogodivščino. Jože namreč ne zna nemško in sodniki so mu na dolgo in široko dopovedovali, da mora psička izdelati vlečko za race. Med dopovedovanjem pa se je psica sama snela s povodca, in ko so sodniki videli, da se jim vsi navzoči smeji, so opazili, da psička že sedi pred njimi z raco v gobcu. Vodja sodniške skupine je nato hitro rekel: »No, ta psička pa bolje razume nemško kot njen vodnik!«

Vsa družba, v glavnem sami funkcionarji-sodniki, ki so pripravljali tekmovalje, so bili veseli, da Jugoslovani spet sodeluje-

mo na tekmovalju pri njih. Pripovedovali so nama, da je poprej pogosto prihajal sodnik k njim pokojni kinološki sodnik Strunjak iz Zagreba in da upajo, da bomo mi to tradicijo obnovili.

Med pogovorom je znani kinološki sodnik Herbert Plösch predlagal, da bi skupaj organizirali vsestransko uporabnostno tekmovalje za pse ptičarje pod imenom Pokal Alpe-Adria, ki naj bi se začelo v Avstriji, naslednje leto naj bi bilo v Sloveniji in leto kasneje v Furlaniji in Italiji. Tekmovalje naj bi postalo tradicionalno in tako naj bi se zblizali in prijateljsko sodelovali lovski kinologi iz vseh treh dežel. Vsa družba je bila navdušena nad to zamisljo. V lovski kinologiji bi tako strokovno sodelovanje koristilo vsem.

Zgodaj zjutraj smo se zbrali. Mene so določili za sodnika pri vodnem delu, pri katerem je bil sodniški vodja dr. Heinrich Grof d' Avarnas, star, vesten in natančen možakar iz gradu Treybühel. Vodniki so dobili posebne knjižice, iz katerih so sodniki trgali liste in nanje zapisovali dosežene ocene iz posameznih predmetov in jih pošiljali v centralno pisarno, kjer so ocene takoj vpisovali v ocenjevalne liste (sprichevala, ki so jih vodniki dobili ob podelitvi nagrad) in v zbirnik za končno poročilo. Sojenje je bilo odprto; vsakemu vodniku je vodja sodniške skupine po posvetovanju s sodnikoma takoj povedal oceno in opisal dobre in slabe strani opravljenega dela psa.

Vodniki so bili razdeljeni v skupine in so takoj, ko so opravili delo pri enem predmetu, odšli k naslednji sodniški skupini. Na uporabnostnem tekmovalju je sodelovalo 13 psov, na širšem

poljskem (polje, voda) 15, na poljskem pa 10 psov. Psi so vse discipline opravili v dveh dneh. Poljsko delo je bilo zgodaj zjutraj in pozno popoldne, ko je mala divjad res na polju. Sodniki so se vozili med polji do ustreznih terenov in skrbeli za to, da je vsak vodnik prišel do divjadi. Vojka so ob šestih zjutraj odpeljali v lovišče, poiskali zajca in psu dali možnost, da je pokazal mirnost na zajca (ubogljivost pred dlakasto divjadjo).

Po prvem napornem dnevu smo se zgodaj odpravili počivat. Z Vojkom sva izračunala ocene, saj je Amor (Don) opravil že skoraj vse delo in ugotovila, da je I. nagradni razred že dosegel; skratka – odlično. Vojko je uspešnega Amorja odločil pred tretjo posteljo v najini sobi. Medtem ko sva si z Vojkom ogledovala ocene, je Amor stegnil prednjo nogo na posteljo in postrani gledal svojega vodnika Vojka. Ker Vojko ni hotel opaziti njegovega početja, je nogo pomaknil še dlje na posteljo in nanjo postrani položil tudi gobec. Amorjevo preizkušanje vodnika me je pritegnilo, in ko je tako po centimetrih legal na posteljo, sem ga pohvalil, rekoč: »Priden Amor, priden!« Amor je pospešil pohod na posteljo in se je naposled ves skobacal nanjo. Dobro razpoloženi Vojko tega ni hotel opaziti in Amor je gosposko prespal noč. Ko sva naslednji večer plačevala račun, je moral Vojko odšteti še šilinge za tretjo posteljo. Natančen gospodar je namreč ugotovil, da je bila uporabljena tudi ta. Na njej je namreč našel črne Amorjeve dlake. Vojko se je dobrovoljno nasmehnili debelemu gostilničarju in mu dal še nekaj šilingov napitnine, saj je menil, da si je Amor tako prenočišče zaslužil.

Začetek tekmovalja, zbore vodnikov in slavnostni konec je spremljal koncert lovskih rogostov. Konec je bil še posebno slovesen. Dvorana je bila nabit polna, z vodniki pa so prišli po nagrade tudi psi, saj so jih pravzaprav zaslužili prav oni. V sklepnem slavnostnem govoru je predsednik Društva za preizkušnjo lovskih psov, svetnik za lovstvo vlade dežele Štajerske magister Kapeller, še posebno pristočno spregovoril o udeležbi Jugoslovanov. Še prej pa nama je podaril pravilnik za preizkušnjo ptičarjev in pripel značko njihovega društva. Vojka Pirherja so prvega povabili, naj si izbere nagrado na mizi, bogato obloženi z lepimi darili, in mu predali pokal

Amor (Don) von den Oesewiesen JRPki 61055 z vodnikom Vojkom Pirherjem po uspešno opravljenem krvnem sledu Foto V. Pfeifer

– zlato plaketo Jagdgebrauchshundeprüfungsvereina in zlato plaketo Zveze klubov nemških kratkodlakih ptičarjev Avstrije. Dobil je tudi enoletno naročnino na lovsko-ribiško revijo Anblik. Sam pa si je kot praktično nagrado izbral sledni jermen z ovratnikom. Navzoči so ga nagradili z burnim aplavzom.

Vsak vodnik oziroma pes, ki je opravil tekmovanje s I. nagradnim razredom, je dobil poleg praktične nagrade zlato plaketo Jagdgebrauchshundeprüfungsvereina in »matične pasemske organizacije«. Za doseženi II. nagradni razred so dobili srebrne plakete, seveda poleg praktičnih nagrad, ki so jih lahko izbirali po

uvrstitvenem vrstnem redu. Vodniki so izpolnili tudi obrazce o uspehu in jih oddali prireditelju. Po mesecu dni je dobil Vojko obvestilo in dokument, da so njegovega psa Amorja (Dona) vpisali v Knjigo šolanih psov Avstrije pod številko 562, Vojka Pirherja iz Križevcev pri Ljutomeru pa v »knjigo vodnikov« kot vodnika I. stopnje, za kar so mu poslali tudi posebno vodniško značko v obliki hrastovega lista, na kateri piše: »Hundeführer I. Stufe.« Pirherjev Amor je dosegel pri poljskem delu 178 točk, pri vodnem delu 76 točk, pri gozdnem delu 147 točk; skupaj 401,5 točke in I. b. oceno. Vojku in Donu iskrene čestitke in lovska zahvala!

Tudi pri nas smo imeli nekoč Knjigo šolanih psov, da objavljanja Rodovne knjige, ki je osnova strokovno usmerjene zreje, sploh ne omenjam. Prav tako smo podeljevali tudi vodniške značke. Vendar o tem lahko danes le še beremo v pravilnikih organizacij, ki jih ni več (npr. Društva ljubiteljev ptičarjev itd.). To tekmovanje sem podrobneje opisal zato, da bi dokazal, da imamo znanje in kakovost, ki se lahko merita s tujim oziroma mednarodnim vrhom. Nismo pa ustrezno organizirani, da bi s temi vrednotami lahko seznanili širši krog vodnikov. Predvsem nam manjka strokovna literatura, možnosti za sprotno obveščanje in izobraževanje lovcev in vodilnih strokovno usposobljenih struktur v že obstoječi organizaciji, ki bi bi bila pripravljena delovati ustvarjalno.

Vlado Pfeifer, kinol. sodnik

Lovsko kinološko društvo Novo mesto

obvešča, da bo **25. 5. 1985 telesno ocenjevanje goničev, brak-jazbečarjev, barvarjev, jamarjev in šarivcev v Novem mestu**. Zbor je ob 8. uri pred domom ZLD Novo mesto v Novem mestu.

8. 6. 1985 bo lokalna tekma po krvnem sledu za vse pasme lovskih psov in PNZ barvarjev. Zbor je ob 7. uri na Dol. Mokrem polju (ob cesti Novo mesto–Šentjernej).

LKD Novo mesto in
Kinološka zveza Slovenije

Posavski goniči (JRGp):

Leglo 12. 5. Rejec Alojz Glavan, Muljava 47, Ivančna Gorica.
Leglo 17. 5. Rejec Livijo Rijavec, Dol. Trebuša 75, Slap ob Idrijci.
Leglo 10. 5. Rejec Franc Pantar, Podpreska 7, Draga.
Leglo 6. 5. Rejec Franc Filipič, Smreče 9, Horjul.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Leglo 14. 5. Rejec Alojz Indihar, Vel. Lašče 137, Velike Lašče.
Leglo 21. 4. Rejec Branko Krese, Šalka vas n. h. Kočevje.
Leglo 22. 4. Rejec Jože Verbič, Breg 3, Šentvid pri Stični.

Res. istr. goniči (JRGri):

Leglo 21. 4. Rejec Gvido Razpet, Cerkno 223, Cerkno.
Leglo 7. 5. Rejec Niko Mrak, Sp. Idrija 74, Sp. Idrija.
Leglo 28. 4. Rejec Darko Pungeršič, Bela cerkev 6, Šmarješke Toplice

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 25. 5. Rejec Jože Reven, Kopačnica 6, Gorenja vas.
Leglo 19. 5. Rejec Rado Margon, Razguri 7, Sežana.
Leglo 20. 5. Rejec Jože Zorič, Šutna 28, Podbočje.
Leglo 11. 4. Rejec Mihael Štravs, Žužemberk 29, Žužemberk.
Leglo 26. 5. Rejec Franc Vrstovšek, Dednja vas 60, Pišece.
Leglo 17. 5. Rejec Marko Razboršek, Prebold 133, Prebold.
Leglo 17. 5. Rejec Darko Metelko, Lomno 23, Krško.
Leglo 10. 5. Rejec Simon Pleško, Jegorovo 9, Škofja Loka.
Leglo 5. 5. Rejec Janez Grabec, Kajuhova 22, Slovenj Gradec.
Leglo 14. 4. Rejec Milan Vrščaj, V brezov log 64, Novo mesto.
Leglo 15. 4. Rejec Anton Blatnik, Zdenska vas 2/a, Videm-Dobrepolje.
Leglo 10. 5. Rejec Lojze Simetin-ger, Mislinja 195, Mislinja.
Leglo 25. 4. Rejec Mirko Slatinšek, Gornji grad 93, Gornji grad.
Leglo 3. 5. Rejec Franc Grebenc, Žlebič 42, Ribnica.

Predvidena legla

Vestfalski brak-jazbečarji (ARWBj):

Leglo 8. 5. Rejec Ciril Jurčič, Muljava 7, Ivančna Gorica.
Leglo 29. 4. Rejec Franc Branc, Planina pod Golico 27 a, Jesenice.

Obrtno
združenje
občine
Kranj

prireja

5. TRADICIONALNO TEKMOVANJE V STRELJANJU NA GLINASTE GOLOBE IN V TARČO SRNJAK

Tekmovanje bo **18. 5. 1985 na strelišču LD Udenboršt**, s pričetkom ob 8. uri.

Tekmujejo lahko tričlanske ekipe in posamezniki. Strelci bodo tekmovali za **prehodni pokal Obrtnega združenja občine Kranj in v počastitev spomina na Franca Grašiča**. Streljali bodo na 25 glinastih golobov in v tarčo »srnjak« (po propozicijah SZS). Pravico do nastopa imajo samostojni obrtniki in pri njih zaposleni delavci.

Za najboljše so pripravljene bogate nagrade, za vse udeležence pa dobra hrana in pijača. Domači ansambel bo poskrbel za prijetno vzdušje.

Vljudno vabljeni!

Leglo 6. 5. Rejec Jože Krže, Retje 101, Loški potok.

Leglo 23. 4. Rejec Franc Dednikar, Stope 1, Velike Lašče.

Hanovrski barvarji (JRHB):

Leglo 5. 5. Rejec Andrej Švab, Kernica 2 B, Zg. Gorje.

Leglo 2. 5. Rejec Rudi Kravanja, Bač 38, Knežak.

Bavarski barvarji (JRBb):

Leglo 17. 5. Rejec Jože Mali, Potoče 1, Preddvor.

Leglo 18. 5. Rejec Filip Tarfila, Na plavžu 18, Železniki.

Leglo 26. 5. Rejec Ivan Mohar, Retje 125, Loški potok.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 27. 5. Rejec Jan Oskar, Žlebnik 48, Radeče.

Leglo 23. 5. Rejec Jože Ivšič, Kurirsko 15, Kranj.

Leglo 16. 5. Rejec Alojz Gošte, Kisovec 72 a, Kisovec.

Leglo 23. 5. Rejec Janez Ponikvar, Gor. Lepovče 16, Ribnica.

Leglo 23. 5. Rejec Marjan Češarek, Kurirska pot, Ribnica.

Leglo 23. 5. Rejec Jože Zorič, Šutna 28, Podbočje.

Leglo 23. 5. Rejec Bojan Deberšek, Stari trg 148, Slovenj Gradec.

Leglo 22. 5. Rejec Anton Mlakar, Lovska ul. 20, Rogaška Slatina.

Leglo 18. 4. Rejec Ludvik Prošek, Sneberško nab. 160, Polje.

Leglo 10. 5. Rejec Justin Cah, Črni kal 62/a, Črni kal.

Leglo 13. 5. Rejec Justin Cah, Črni kal 62/a, Črni kal.

Leglo 8. 5. Rejec Drago Krstinc, Zupančičeva 7, Metlika.

Leglo 17. 3. Rejec Martin Vršnik, Podolševa 23, Solčava.

Leglo 4. 5. Rejec Oresto Bordon, Bonini 1, Koper.

Leglo 10. 5. Rejec Anton Kos, Bistra 10, Črna na Koroškem.

Leglo 5. 5. Rejec Anton Božnar, Zakobiljek, Poljane.

Leglo 3. 5. Rejec Dušan Ule, Jevnica n. h., Kresnice.

Foksterierji (JRFos):

Leglo 7. 5. Rejec Judita Treppo, Cimpermanova 7, Ljubljana.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 6. 4. Rejec Jože Batič, Lokavec 128 E, Ajdovščina.

Res. jazbečarji (JRJri):

Leglo 24. 5. Rejec Milan Laznik, Čeče 92, Hrastnik.

Leglo 8. 3. Rejec Jože Drgan, VDV Brigade 6, Dol pri Hrastniku.

Dolgodlaki jazbečarji (JRJdd):

Leglo 12. 5. Rejec Jože Drgan, VDV Brigade 6, Dol pri Hrastniku.

Leglo 16. 4. Rejec Marta Kos, Levstikova 14, Ljubljana.

Koker španjeli (JRKŠ):

Leglo 28. 5. Rejec Anton Ipavec, Šempas 38/a, Šempas.

Leglo 13. 5. Rejec Anton Vižin, Velika pot 7, Nova Gorica.

Leglo 5. 5. Rejec Cicilija Medved, Podutiška 162, Šentvid.

Leglo 24. 4. Rejec Milan Perko, Cesta v Rošpoh 126, Kamnica.

Leglo 30. 4. Rejec Stane Strle, Rudnik 4, Moravče.

Špringer španjeli (JRŠš):

Leglo 21. 4. Rejec Valek Venčeslav, Sodna vas 45, Podčetrtok.

Leglo 28. 4. Rejec Jože Protner, Malečnik 10, Maribor.

Labrador retrieverji (JRLR):

Leglo 29. 6. Rejec Marija Potočnik, Kaminova 10, Ljubljana-Dravje.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Leglo 13. 5. Rejec Franc Rihtar, Kompole 63, Štore.

Leglo 16. 5. Rejec Savo Strmole, Sp. Jarše 17 a, Domžale.

Leglo 14. 5. Rejec Matija Šalamun, Gradnikova 85, Radovljica.

Leglo 11. 4. Rejec Ivan Šepec, Murnova 4, Brežice.

Leglo 15. 5. Rejec Franc Svetec, Gorganska c. 15, Kostanjevica na Krki.

Leglo 6. 5. Rejec Karel Vovšnik, Pod Kozico 6, Rimske Toplice.

Leglo 2. 5. Rejec Miro Slemenšek, Dol. Brezovo 33, Blanca.

Leglo 24. 4. Rejec Franc Hribar, Ihan 134, Domžale.

Epagneul bretoni (JREB):

Leglo 15. 5. Rejec Vinko Jurkas, Ul. 21. maja 20, Brežice.

Leglo 29. 4. Rejec Dušan Marc, Dolenje 1, Ajdovščina.

Leglo 26. 3. Rejec Matija Jež, Gradišče 27, Vipava.

Nem. kdl. ptičarji (JRPki):

Leglo 19. 5. Rejec Franc Strajnar, Glavarjeva 28, Ljubljana.

Leglo 21. 5. Rejec Adolf Potočnik, Obrež 130, Središče ob Dravi.

Leglo 16. 5. Rejec Karel Ingolič, Zg. Polskava n.h., Polskava.

Leglo 8. 5. Rejec Stanko Prelog, Mota 56, Ljutomer.

Leglo 16. 4. Rejec Anton Primc, Gregorčičeva 11 a, Ilirska Bistrica.

Leglo 9. 5. Rejec Peter Pečnik, Pod hribom 64 B Ljubljana.

Nem. ostrodlaki ptičarji (JRPos):

Leglo 7. 5. Rejec Štefan Hozyan, Žiberči 30, Apače.

Kinološka zveza Slovenije

Širina povodcev
17 in 8 mm

ART. 1 ART. 2 ART. 4 ART. 5 ART. 9

MIRO GERM
Janeza Puharja 3
64000 KRANJ
Tel.: (064) 24 558

Naročila sprejemam po telefonu ali pismeno, izdelke pa pošiljam po povzetju. Po naročilu lahko v kovinsko ovratnico vstavim tudi ploščico z vgraviranim imenom psa in z naslovom. Se priporočam!

PINUS TOVARNA KEMIČNIH
IZDELKOV RAČE

MESUROL WP-50 —

NOVO sredstvo za varstvo kmetijskih površin pred fazani.

Kot skrbnike za divjad in varstvo okolja vas obveščamo, da imamo prvič v Jugoslaviji na zalogi repelent (odvračalo) za fazane in druge ptice.

Ob kaljenju in vznikanju koruze napravijo predvsem fazani, deloma pa tudi druge ptice, na posevku veliko škode. Da to preprečimo, pomešamo seme koruze pred setvijo s sredstvom Mesurol WP-50. Na 100 kg semena koruze damo 1 kg Mesurola WP-50.

Mesurol ne deluje negativno na ptice, marveč jih samo odvrača, odbija.

Mesurol lahko kupite pri najbližji organizaciji, ki prodaja sredstva za varstvo rastlin. Po zanesljivih informacijah lahko fazani na poljih, posejanih s koruzo, napravijo od 10–30 % škode.

Naši agro-ekonomisti so izračunali, da je pri 10 % škodi ob uporabi Mesurola WP-50 prihranek okrog 15× večji, kot je strošek za nakup sredstva. Cena male embalaže 0,1 kg je 600 din, 1 kg pa 5500 din.

To pomeni, da je strošek na hektar koruze približno 1200 din; pri donosu 6000 kg koruze na hektar in pri zmanjšani škodi za 10 % je ostanek dohodka okrog 18 000 din na hektar.

Lovskim organizacijam priporočamo, da opozorijo pridelovalce na možnost take zaščite, obenem pa lahko lovske družine namesto odškodnine izročijo pridelovalcem pred setvijo koruze potrebno količino Mesurola WP-50, da bi se izognili nadaljnjim nevšečnostim.

V upanju, da bo ta skupna akcija imela pozitivne učinke,

Vas tovariško pozdravljamo!

Več o naših sredstvih boste našli v prospektih in knjižici PINUSOV KLJUČ, ki vam jih pošljemo na vašo zahtevo brezplačno po pošti.

Telefon: (062) 608 240

Lovska zveza Slovenije organizira 17. in 18. maja 1985 v Ljubljani, v Cankarjevem domu (okrogla dvorana), Trg revolucije 2

I. POSVETOVANJE O UKREPIH ZA OMEJEVANJE ŠKOD OD DIVJADI V KMETIJSTVU

Program:

Prvi dan bo v Cankarjevem domu posvetovanje, naslednji dan pa ekskurzija v Gojitveno lovišče LZS »Žitna gora«.

petek, 17. maja 1985 (od 8. do 15. ure):

Predavanje domačih in tujih strokovnjakov ter razprava. Udeležbo so že potrdili strokovnjaki iz Avstrije, ZRN in NDR.

sobota, 18. maja 1985:

Ob 7.30 odhod z avtobusom izpred Lovske zveze Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9, v GL LZS »Žitna gora«. Vrnitev predvidoma okrog 18. ure.

V lovišču bo predstavljen način varovanja kmetijskih kultur. Pri tem bodo sodelovali tudi predstavniki nekaterih proizvajalcev zaščitnih naprav in pripomočkov.

Uradna jezika na posvetovanju sta slovenščina in srbohrvaščina.

Rok za prijavo udeležbe je nepreklicno do 10. maja t.l. Če bi se prijavilo večje število udeležencev, kot je sedežev v dvorani, si LZS pridržuje pravico zmanjšati število prijavljen-

cev, tako da bo zagotovila enakomerno udeležbo iz vseh območij Slovenije in Jugoslavije.

Prijavnina:

Vsak prijavljenec mora na žiro račun Lovske zveze Slovenije nakazati 2500 din, obenem pa poslati pismeno prijavo tudi na strokovni sekretariat Lovske zveze Slovenije (žiro račun, Ljubljanska banka Ljubljana: 50101-678-47158). Ob predložitvi potrdila o vplačilu prijavnine bo vsak udeleženec na recepciji v I. preddverju Cankarjevega doma dobil gradivo za posvetovanje in vozno karto za poseben avtobus, ki bo odpeljal udeležence na ekskurzijo.

Rezervacije hotelov:

Rezervacije prenočišč si morate zagotoviti pravočasno sami v hotelih:

Kompas, Ljubljana, Miklošičeva 9, tel.: (061) 326 061,
Lev, Ljubljana, Vošnjakova 1, tel.: (061) 310 555,
Turist, Ljubljana, Dalmatinova 15, tel.: (061) 322 043,
(lahko pa tudi v drugih hotelih).

Strokovni sekretariat LZS

LD VIŠNJA GORA

prireja
v nedeljo, 26. maja 1985 ob 8. uri na strelišču pri lovskem domu na Gradišču

lovsko-strelsko tekmovanje za prehodni pokal mesta VIŠNJA GORA

Prijave sprejemamo na dan tekmovanja do 10. ure.
Tekmujejo tričlanske ekipe in posamezniki.
Najboljše ekipe in posamezniki dobijo pokale, priznanja in praktične nagrade.
VABLJENI!

Lovska družina Mlinše pri Izlakah

prireja

veliko strelsko tekmovanje v streljanju na glinaste golobe, v tarčo »srnjak« in »bežečega merjasca«

Tekmovanje bo v soboto, 18. maja 1985 ob 7. uri na strelišču LD Mlinše v Mlinšah.

Pokrovitelj tekmovanja bo gospod Hans Fanzoj iz Borovelj.

Ekipe šteje 3 člane iz iste lovske družine.

Tekmovalci bodo streljali na 15 glinastih golobov, z 10 streli v tarčo »srnjak« (35 m) in z 10 streli v »bežečega merjasca« (50 m).

Pokrovitelj bo podelil najboljšim trem ekipam **medalje**, najboljšim strelcem v vseh disciplinah **pokale**, najboljšemu strelcu v kombinaciji pa **strelni daljnogled** za lovsko puško.

Prijave sprejemamo do 9. ure na dan prireditve.

H. Fanzoj in mlinški lovci vas ljubeznivo pričakujemo!

LD Mlinše

Mali oglasi

Prodajam posavskega goniča, starega 4 mesece, in lovsko puško šibrenico (bokarico), kal. 12/12 CZ. Rudi Vodopivec, Armeško 12, 68280 Brestanica.

Ugodno prodajam rusko bokarico, kal. 12/12. Igor Pičulin, tel.: (064) 28 678.

Prodajam kombinirano lovsko puško boroveljske izdelave, kal. 7 × 65 R/16, s strelnim daljnogledom 4 × 32 Svarowsky (suhlska montaža). Informacije po tel. (064) 77-704 – Brane.

Prodajam psico pasme jugoslovanski tri-barvni gonič, v tretjem letu starosti. Informacije po telefonu (061) 783 358, Štepic (popoldne).

Kupim lovsko puško risanico, kal. 7 × 64, z montiranim strelnim daljnogledom. Ponudbe sprejemam po tel. (061) 325-872, Mavrič.

Prodajam resastega istrskega goniča in lovskega terierja (psički). Albert Ogris, Legen 45, Slovenj Gradec.

Prodajam mladiča pasme angleški seter, odličnih staršev, ki so preizkušeni in odlični v delu. Oddajam jih od 1. 5. 1985 dalje. Olivio Remigi, Bonini 2, Koper.

Prodajam psico posavski gonič, staro 3 leta, in **psa iste pasme**, starega 10 mesecev. Informacije po telefonu (064) 76 448, Žmitek.

Prodajam nemško ptičarko-žimavko, staro 30 mesecev. **Zamenjam jo tudi za lovsko terierko ali nemško prepeličarko** (z doplačilom). Leta 1984 je imela psica že mladiče. Stane Sanabor, Ozeljan 75, Šempas. Tel.: (065) 58 629.

Prodajam dve boroveljski karabinki: kal. .22–250 Rem., s strelnim daljnogledom Svarowsky Nova (6 × 42) – suhlska montaža, in 7 × 66 Super Expres vom Hofe s strelnim daljnogledom Zeiss (6 × 42) – suhlska montaža. Informacije po telefonu (061) 329-636, po 14. uri – Rački.

Kupim vložno cev, kal. .22 W. Magnum, za šibreno cev, kal. 12. Peter Muhič, Škrjančevo 106, 61235 Radomlje.

Prodajam MK puško-repetirko Brno (češko zbrojevko) s strelnim daljnogledom. Henrik Vadnov, Preserje 40 b, 61352 Preserje.

Prodajam češko bokarico, kal. 16/7 × 65 R, z menjalnimi cevmi, kal. 16/16, in **strelni daljnogled** 3,9 × 50. Informacije po telefonu (061) 574 599, Francelj Leskovec.

Zamenjam češko bokarico (novejši model), kal. 12/7 × 57 R, opremljeno s strelnim daljnogledom Zeiss-Jena (4 × 32) – suhlska montaža, in **rusko bokarico**, kal. 16/16, **za lovsko tricevko**, kal. 16/16 – 7 × 57 R (ali 7 × 65 R). Avgust Gerdej, Ob Meži 10, 62392 Mežica.

Prodajam MK puško Brno-2. Jože Gril, tel. (061) 445 336.

Prodajam češko bokarico, kal. 7 × 57 R/12, s strelnim daljnogledom Hubertus (4 × 32) – suhlska montaža. Jože Klančar, Srednja vas 49, 64267 Bohinj.

Prodajam lovsko karabinko CZ, kal. .22–250 Rem., s strelnim daljnogledom Zeiss 4 × 32 (suhlska montaža). Tone Bračun, Pot za Stan 9, Dragomer, Brezovica pri Ljubljani. Tel.: (061) 314 877 (dopoldne).

Prodajam kdl. istrskega goniča (mladiča). Starša sta odličnjaka. Jože Šušteršič, Gabrovče n.h., Krka.

Prodajam češko bokarico, kal. 7 × 57 R/16, z menjalnimi cevmi, kal. 16/16. Adam Dekanj, Prekomorskih brigad 1, Postojna.

Prodajam češko bokarico, kal. 7 × 65 R/12, s strelnim daljnogledom Kahles 6 × 42 (suhlska montaža). Cena 200 000 din. Informacije po telefonu (067) 22 867, Horaček.

Prodajam lovsko karabinko, kal. 7 Rem. Mag., znamke Steyer Mannlicher in **šibrenico** znamke Bereta, kal. 12/12. Informacije po telefonu (064) 24 906, Knapič (po 14. uri).

Kupim nevezane letnike revije Lovec (ali posamezne številke) od leta 1910 do 1953. Ponudbe sprejemam po tel. (068) 85-218. Zdravko Bobek, Dobruška vas 29, Škocjan.

Kupim stenski koledar za leto 1981 z reprodukcijami (slikami) starih lovskih strelskih tarč, ki so bile razstavljene na 2. slovenski lovski razstavi »Narava-divjad-lovstvo«, Ljubljana 1980. Feri Poredoš, Naselje V. Vlahovića 1, 69000 Murska Sobota.

Nujno prodajam lovsko puško šibrenico trap, model MX-8 znamke Peraci. Ana Vinčević, Slavonija 1/III-26, 55000 Slavonski Brod, tel. (055) 233 954.

Prodajam 18 mesecev staro resasto jazbecarko (z rodovnikom). Informacije po tel. (061) 346 592.

Prodajam dobro ohranjeno boroveljsko bokarico, kal. 16/16 (izdelek Košata iz Borovelj). Informacije po telefonu (061) 213 071.

Prodajam malo rabljeno boroveljsko bokarico, kal. 12/7 × 65 R, z menjalnimi cevmi, kal. 12/12, in strelnim daljnogledom Habicht 6 × 42. Zoran Umnik, Kranjska 6, 64208 Šenčur pri Kranju, tel.: (064) 41 036.

SLIKA NA 3. STRANI OVITKA:

Prosto stoječa preža

Foto: B. Gole

SLIKA NA ZADNJI STRANI OVITKA:

Boj dveh ruševcev – barvna grafika Jurija Mikuletiča

